

اوربند دې ولې،
له دايمي سولې جلا وي؟!

هواپل

څوارلسم کال، نهمه، پرلپسې ۱۴۵مه کڼه،
صفر المظفر ۱۴۴۲هـ ق سپتمبر ۲۰۲۰م

❖ کابل نه ده، باره ده!

❖ مبارزه نژده ساله افغانها، فصل جديدي در تاريخ آزادگي

❖ دمیزان د ۱۵مې وړاندې ستراتيژي!

❖ دازربايجان او ارمنستان نوې شخړه

مور درته ويلي وو چي

امريکايان به مو د کمونستانو په څېر ذليل او رسوا پريږدي !!

مورچال

علمي، سياسي او جهادي مياشتني خپرونه

څوارلسم کال نهمه، پرلپسې ۱۴۵مه گڼه،
صفر المظفر ۱۴۴۲هـ ق سپتمبر ۲۰۲۰م

لړليک

مخ	مطلب	گڼه
۱	سرمقاله.....	۱
۲	کابل نه ده باره ده !	۲
۵	مبارزه نژده ساله افغانها، فصل جديد درتاريخ آزادي	۳
۸	موږدرته ويل چې: امريکايان به مو ذليل رسوا پرپردي	۴
۵	کلمه حق اوريد بها الباطل.....	۵
۱۳	دميزان د ۱۵مې وړاندې ستراتيژي!.....	۶
۱۵	د افغانانو درد يواځې اسلامي نظام دوا کولای شي.....	۷
۱۷	ديني مدرسي، فکري يرغل ته د پای ټکی	۸
۱۸	د اذربايجان او ارمنستان نوې شخړه	۹
۲۲	افغانستان و انتخابات ۲۰۲۰ امريکا مهم چيست.....	۱۰
۲۵	د اسلامي حاکميت هدف!.....	۱۱
۳۱	هغه سرښندونکی چې به مېرانه يې اسلامي بيرغ لوړ وساته	۱۲
۳۲	شهيد شيخ القرآن مولوي نجم الدين سالک	۱۳
۳۶	امريکا ولې افغانستان يرغل وکړ؟.....	۱۴
۳۹	جنگي جنايتونه... (سپتمبر)	۱۵
۴۲	د مورچل وړمې	۱۶
۴۴	د ۲۰۲۰م کال د سپتمبر مياشتې جهادي خبرونه.....	۱۷

دامتياز خاوند

دافغانستان اسلامي امارت
دفرهنگي چارو کميسيون

مسؤل مدير

صلاح الدين "صارم"

کتنيلاوی

ايوب صافي | حکمت
معين احمد | حافظ سعيد
حسن زوی | موسی فرهاد

تخنيکي چارې

دفرهنگي کميسيون تخنيکي خانگه

مکاتباتي ادرس

پته: کابل ښار، پنځمه حوزه، دمجلې دفتر
E-mail: morchalmorchal@yahoo.com

اوربند دې ولې، له دايمي سولې جلا وي؟!

د افغانستان اسلامي امارت لکه څنگه چې په جگړه کې لامثاله استقامت او اصولو ته ژمنتيا ښودلې، دغه شان يې په سياست او ډيپلوماسۍ کې هم خپل حريف لاندې کړی او له تزلزل نه په پاک سياست يې اوس نړۍ معترفه ده .

د دوحې تړون په تعقيب په بين الافغاني مذاکراتو کې درهبري شوراپه سطحه د لوړپوړو استازو گډون يې سولې او خبرواترو ته په جنگ باندې ترجيح لارښه ثابتوي او هغه دريځ چې د جنگ له پيل نه مخکې يې اشغالگرو او دهغوی لارويانو ته وړاندې کړی و، له ۱۹ کاله جگړې وروسته ورسره بيا هم په هماغه دريځ تعامل کوي، نومعلومه شوه چې ۱۹ کاله جگړه اشغالگرو ته هيڅ هم نه لري، خو مونږ ويلی شو چې افغانانو ته له زيانونو او ناوړينو سره سره د جگړې فاتحين افغانان دي او که همدا د جگړې پايلې دوه لسيزې مخکې سمې ارزول شوې وای او زموږ دخبرواترو او مذاکراتو وړانديز نه وای رد شوی، يولوری به هم له دغو زيانونو سره نه وای مخ شوی . د دوحې تړون د دغه تعامل لومړی پړاو او د بين الافغاني مذاکراتو روان بهير يې دويم دی چې امید دی په بريالۍ سره ترسره کېدل به يې په افغانستان کې ۴۲ کلن ناوړين پای ته ورسوي او يو مستحکم اسلامي نظام به حاکم شي، ان شاء الله . اوس داچې دغه پړاو ولې ټکنی معلومېږي او له ځينو ځنډونو سره مخ کېږي ؟

• نوکه له لومړي سره دمذاکراتو بهیر په دقت وڅارل شي له افتتاحي غونډې نیولې بیا تر نن ورځې لیدل کیږي چې څه جېټونه او اشخاص په لوی لاس دغه بهیر له څنډ او څنډ سره مخ کول غواړي، د قضیې د حل اصلي ټکو ته د ور تلو په ځای په نامعقولو لارو چارو ټینګار کوي، کله دمذاکراتي ټیم په امور و کې په مداخله مذاکراتو ته داساس په ټاکلو، کله پاروونکې څر گندونې کوي، کله دوسلو وېش ته لاس اچوي او دجنگ لمنه پراخوي، کله داسلافو توهین او بالاخره په دغسې حساسو شېبو کې داسې هڅې کول چې دسولې په روانه پروسه دې خامخا منفي اغېز ولري او په یو ډول یې له ستونزو سره مخ کوي، د دغو جېټونو یو نه بښونکی جرم دی .

تر ټولو نامعقوله بیا داچې تر هر څه له مخه دې اوږد مهاله اور بند وشي او مخکې له دې چې کومې څر گندې نتیجې ته دې رسیدلي یو هغه څه دې له منځه یوسو چې داسلام حاکمیت او اشغال دپای ته رسېدو لپاره یې پیل شوی، خو نه دې اسلام حاکم وي او نه دې داشغال خاتمه راغلي وي او جنگ دې ودرول شي !!؟

دمذاکراتو پیل چې په هیواد کې د دايمي سولې دراتلو په نیت پیل شوي په موقتي اور بند ټکنې کول یې کوم معقولیت دی؟! بیا په داسې حال کې چې دمذاکراتو دنسبې پرمختګ سره یې اور بند هم یوه برخه وي؟ دمذاکراتو په جریان کې د اړو په رامخته کولو کې دا یوه داسې لړه ده چې په ظاهره ډېره خوږه او په باطن کې د ناوړه غرض لپاره یادېږي". کلمة حق آرید بها الباطل ."

سړی نه پوهیږي چې له دايمي سولې د اور بند د جلا کولو هڅې ولې کیږي؟ که یو وار روان مذاکرات په افغانستان کې د دايمي سولې درامنځته کولو په نیت پیل شوي وي، نو ولې دې پرمختګ پکې ونه شي او اور بند دې له دغې دايمي سولې جلا شي !!؟

کابل نه ده، باره ده

زخمي افغان

لخوا وژل شوی چې خو ورځې وړاندې د کانکور په امتحان کې په خورا ښو نمبرو د کابل پوهنتون د انجنیرۍ پوهنځي ته بريالی شوی و. بل خبر وايي د جمهوریت روغتون د کارکوونکي ډاکټر محب الله غلو اختطاف کړی دی. بل خبر وايي طالبانو په شکر دره او د میدان وردگو نرخ کې هغه اختطاف کړي دي چې له کابله یې د تجارانو زامن یو ماشوم او یو زلمی راتښتولي وو.

د شمشاد تیلویزیون یو مستند راپور بیاله بله راز په پورته کوي. راپور وايي چې د کابل پولیس هم د غلو ملگري دي. په ویديو کې ښکاري چې د کابل ښار د احمد شاه بابا مینې په سیمه کې عامو خلکو دوه تنه غله نیولي دي. خو وروسته پولیس راځي

دې ورځو کې چې سوشل میډیا ته سرور ښکاره کړې، نو همدا خبره په مخه درځي چې د افغانستان له پلازمینې کابل څخه (باره) جوړه شوي باره اصلا د پښتونخوا د خیبر ایجنسی هغې برخې ته ویل کیږي چې یو وخت د غیر قانوني کارونو او جرائمو مرکز گڼل کیده. دا چې اوس د افغانستان په پلازمینه کابل کې هم امنیتي حالت همدومره خراب شوی، هره ورځ د غلا، شوکو، قتلونو او اختطافونو راپور ورکول کیږي نو ځکه د دې ښار امنیتي وضعیت له بارې سره پرتله کیږي.

د پلازمینې کابل امنیتي حالت له دې معلومولای شئ چې په دې وروستیو کې د کابل ښار او سیدونکو د یوه فیسبوکي کمپاین له لارې له غلو او د اړه مارانو سره د سازش او معاملې هڅه وکړه. وروسته له دې چې د کابل ښار په امن ترینو سیمو کې خلک په مایل پورې وژل شول او خلک د پولیسو له کردار څخه مایوسه شول نو د یوه فیسبوکي کمپاین په لړ کې ښاریانو له غلو وغوښتل چې (مالونه مو واخلي خو لطفا ژوند رانه مه اخلي)

همدا اوس که رسنی وگورئ هره ورځ په کابل ښار کې د غلا، اختطاف، مسلحانه سرقت او قتل له پیښو خبر ورکوي. همدا اوس چې مقاله لیکم دا خبرمې په مخکې دی چې د کابل ښار په لومړۍ ناحیه کې د رامین په نوم هغه ځوان د غلو

ارمان کوي. د کابل ښار په ځینو اطرافسي سیمو کې چې مجاهدین فعالیت لري د غلاوو او جرمونو پېښې هم په کې کمې شوي دي.

په داسې حال کې چې د جرمونو، لوټماری او قتلونو له امله د کابلینو فریاد تر اسمانه رسېږي د ارگ واکمنو ځانونه ناگاره اچولي او داسې چلند کوي لکه په کابل کې چې خیر او خیرت وي. د ارگ واکمنو یوازینی کار د نمایشي مجالسو جوړول، بې محتوا لاپې او سیاسي ریاکاری ده. چې هره ورځ په ولس کې د دوی په وړاندې د نفرت کچه لوړوي او پردیتوب یې خلکو ته څرگندېږي.

او خلکو ته وایي چې غله موږ ته و سپاری چې توقیف خانې ته یې ورسوو. خلک غله پولیسو ته سپاري خو د شمشاد خبریال د کامرې په واسطه د پولیسو څار کوي چې آیا واقعا غله توقیف خانې ته وړي او کنه؟ له لږ مزله وروسته ښکاري چې پولیس رینجر موټر دروي او له سرسري تلاشي وروسته غل په عام بازار کې خوشي کوي. له دې څخه معلومه شوه چې د کابل پولیس د خلکو ساتونکي نه بلکې د داره مارانو ملگري دي او یوازې هغه وخت غبرگون ښيي چې غله ونیول شي او دوی یې د خلاصون هڅه کوي.

یوه اونۍ وړاندې هغې پېښې هم د کابل ښاریانو ډیره غوسه راوپاروله چې د دې ښار په یوه سیمه کې په رڼا ورځ څو تنو غلو د پوهنتون د ښځینه زده کوونکو بس ودراره. د ښځو تلاشي یې پیل کړه، له ټولو ښځو یې مبابیل، پیسې او زیورات واخیستل او لاړل. دا ډول پېښه که د نړۍ په کومه بله سیمه کې شوې وای شاید امنیتي چارواکوي یې د ملامتیا له امله ځانوزنه کړې وای. مگر په کابل ښار کې دغه وړ بډونونکې حادثه هم د ورځني معمول په حیث تېره او هیڅه شوه.

د وروستیو نا امنیو له امله د کابل ښاریان تر پوزې راغلي او په رسنیزو څرگندونو کې د طالبانو د وخت د امنیت

مبارزه نژده ساله افغانها،

فصل جدیدی در تاریخ آزادی

حبیبی سمنگانی

استعمارگر غرب زیر چتر سازمان ناتو، تحت پرچم آیساف و بر مبنای قطعنامه ۱۳۸۶ شورای امنیت سازمان ملل متحد و با شعار فریبنده «عملیات بلندمدت آزادی»، یک دست شده بر افغانستان هجوم آورده بودند و از داخل افغانستان حتی از میان مجاهدین و کمونیست‌های پیشین هم از حمایت خاصی برخوردار بودند.

همچنان دست نیافتن به آرمان‌های جهاد بر ضد شوروی و سپس جنگ‌های خانمان سوز و ویران‌گر داخلی دهه نود میلادی و پس از آن فرصت ندادن جامعه جهانی به دولت امارت اسلامی، واقعیت‌های بود که برخی از افغان‌ها را خسته و درمانده و برخی دیگر را در مورد آینده آزاد و اسلامی افغانستان نا امید ساخته بود. بانگ بلند رسانه‌های تازه و کهنه استعماری نیز همین بود که کشتی افغانستان با پیمودن مراحل دشوارگذار و با پشت سر گذاشتن امواج خروشان طوفان‌ها، بالاخره به ساحل نجات خود که

با اینکه افغان‌ها تاریخ روشن و درخشان در برابر استعمارگران داشته‌اند، اما پس از اشغال کنونی کشور، باور عمومی این بود که افغان‌ها دیگر هرگز به هدف مبارزه به پا ایستاده نخواهند شد و حتی خواب و خیال مقاومت را هم نخواهند دید. این باور عمومی شاید چندان بی‌جا هم نبود. زیرا این بار تقریباً همه قدرت‌های

نظام دموکراتیک است رسیده، و گویا آینده تابان افغانستان تنها با دموکراسی گره خورده است.

پایان یافتن مرحله آغازین جنگ در ظرف تنها یک ماه، چیزی دیگری بود که برای افغان‌ها بی‌پیشینه بود. بلی، نیروهای اشغال‌گر به رهبری امریکا و با حمایت همه‌جانبه کشورهای همسایه و منطقه و با کاربرد مدرن‌ترین و خطرناک‌ترین تجهیزات نظامی، که افغان‌ها حتی با نام‌های آن هم درست بلد نبودند و موثریت آن نه تنها افغان‌ها بلکه چشم جامعه جهانی را خیره ساخته بود و در حقیقت نوعیت جنگ‌ها را تغییر داد، توانستند خود را پیروز جنگ نشان بدهند. اگرچه آمار تلفات طالبان در آن شب و روزهای اول تهاجم وحشیانه بسیار بلند نبود،

اما بزرگان طالبان مناسب دانستند که برای جلوگیری از تلفات سنگین مردم ملکی باید عقب‌نشینی را ترجیح بدهند و سپس با حملات چریکی دوباره به مبارزه و مقاومت بپردازند. اما واقعیت اینست که از قدرت‌مندی تیکنالوژی پیش‌رفته امریکا و ناتو همه انگشت به دندان شده بودند و ایستادگی در برابر آن نادانی پنداشته می‌شد.

اما دیری نگذشته بود که افغان‌ها به رهبری امارت اسلامی دوباره به مبارزه و مقاومت آغاز کردند و بدون هیچ‌گونه حمایت خارجی، و با تن دادن به تکالیف و قربانی‌های بی‌شمار، که در این مقاله کوتاه نمی‌توان از آن حتی یاد اجمالی کرد، اینک بار دیگر به آستانه استقلال و حاکمیت نظام اسلامی نزدیک شده‌اند و چراغ خموش شده امیدشان دوباره به فروغ درآمده است. امروز باز هم در قریه قریه افغانستان سروصدا است که افغانستان مستقل و اسلامی، تنها راه بیرون‌رفت کشور از چندپارچگی، ملوک الطوائفی، هرج‌ومرج، ناامنی و سائر مفاسد مالی و اخلاقی است. بلی، این مبارزه خستگی‌ناپذیر، مشروع و منطقی امارت اسلامی با فداکاری و پشتیبانی همه‌جانبه مسلمان‌های غیور افغانستان بود که منتج به پیمان پرافتخار پایان اشغال در دوحه شد.

امروز در حقیقت اشغال‌گران خارجی رسماً پذیرفته‌اند که تمامی فرمول‌های آن‌ها به خصوص کنترول افغانستان با حضور نظامی در آن کشور بیگانه‌ستیز و یا از طریق اداره دست‌نشانده، ناکام مانده و باید راه بیرون‌رفت «آبرومندان» از معضل افغانستان را از دست ندهند. اما این برخی از مزدوران استعمار اند که هنوز گمان دارند می‌توانند با سرنوشت افغانستان بازی کنند و با این بازی‌گری، چند روزی دیگر بر مسند قدرت بمانند. اما شاید فراموش کرده‌اند که ایشان اساس و پشتیبانی مردمی در بین ملت ندارند و تنها با حمایت مالی یا سیاسی برخی حلقات مغرض نمی‌توانند به عمر نظام فاسد، ناکاره و پوشالی شان بیافزایند.

اما در باب مبارزه کنونی افغان‌ها، آنچه مهم است که باید ذکر شود، اینست که به باور بعضی‌ها افغان‌ها با نداشتن امکانات لازم جنگی، چندان تجربه جنگ‌های طولانی و صبر آزما را هم ندارند و شاید با دراز شدن مدت اشغال، از زور مقاومت شان به تدریج کاسته شود و بالاخره افغان‌ها هم همانند بعضی ملت‌های دیگر در قاره آسیا، اشغال کنونی را به‌هیچ‌یک حقیقت روز بپذیرند و به آن تن بدهند. اما حقیقت اینست که مبارزه افغان‌ها روز به روز داغ‌تر شد و اینک با ۱۹ ساله شدن مبارزه، افغان‌ها ثابت ساختند که تا نسل‌ها می‌توانند از آزاده‌گی و ملی‌شناخت اسلامی و ملی‌شان دفاع نمایند.

بلی، افغان‌های تهی‌دست بهای سنگین اشغال دو دهه را پرداخته‌اند، اما هیچ‌گاهی در باره سیر جهادی و آرمان‌های بلند خود، متردد نشده‌اند.

سالاران فداکار این قافله‌ء خداپرست به لیلای شهادت پیوستند و باغ خزان‌زده امید ملت را با قطره‌های خون پاک شان آبیاری نمودند. آن‌ها با راست نمودن عهد و پیمان شان، مورال تازه‌ای به سربازان سر به کف خود بخشیدند.

افغان‌ها مطمئن‌اند و می‌بالند که نسل نو ما افتخارانه وارد صف مبارزه شده‌اند و مبارزه پدران و نیاکان شان را مردانه‌وار به پیش می‌برند. بلی، تهاجم فرهنگی بی‌گانگان و تحولات زمان نتوانست مسیر فرزندان افغان‌های اصیل را عوض کند و از جاده حق انصراف دهد.

امتیاز دیگری مبارزه کنونی از مبارزه در برابر شوروی‌ها این بود که آن مبارزه، اصلاً جنگ بین دو قطب جهان و یا هم‌بلاک‌های شرق و غرب پنداشته می‌شد و افغان‌ها در برابر شوروی‌ها یقیناً از حمایت همه‌جانبه کشورهای غربی، عربی و همسایه‌ها برخوردار بودند. اما مبارزه کنونی، مقاومت در برابر تک‌قطب جهان بود، که هیچ قدرتی در شرق و غرب جرات انکار در برابر آن را نداشت و چنانکه جورج بوش گفته بود «یا با ما یا در برابر ما»؛ همه در صف امریکا ایستاده شده بودند و به این شعار مغرورانه جورج بوش باور کردند که طالبان درین دنیای کوچک از ما کجا پنهان شده می‌توانند.

اما پس از هجده سال مبارزه، افغان‌ها به رهبری طالبان در حالی وارد مذاکرات با امریکا شدند و بر توافق‌نامه دوحه امضا کردند، که هیچ شبهه و ابهامی در مورد نیرومندی صف جهادی آن‌ها باقی نمانده بود و پشتیبانی بخش اعظم ملت را نیز با خود داشت.

آزادگی یقیناً مدیون احسان افغان‌هاست که فصل نوینی را در تاریخ آن بیافزودند و با کمال جرات‌مندی، حوصله‌مندی و باورمندی به اقوام و ملت‌های محکوم جهان نشان دادند که در برابر جنگ‌های مدرن قرن ۲۱ نیز می‌توان صف مقاومت را تا ۱۹ سال متحد نگه‌داشت و همزمان با یورش‌های گوناگون نظامی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی قدرت‌های بزرگ جهان مقابله کرد و آن را شکست داد.

به امید هر چه زودتر افغانستان مستقل، مستحکم و اسلامی.

مور. درته ویلي وو چې

امریکایان به مود کمونستانو په خبر

ذلیل او رسوا پریږدي !!

■ خبیر احمد م

مسلمیار دا خبره هم ورسره غبرگه کړه چې امریکایان زمونږ امنیتي او مسؤلي اداري د خپل خروج په باب په جریان کې نه اچوي او د نوموړي په خبره له ولسمشر نیولې د امنیت د شورا تر نورو لوړپوړو مسئولینو پورې د امریکایانو له ورستیو اقداماتو خبر نه دي .

د جرگې غړو ټولو په دې خبره تاسف کاوه چې امریکایانو ناځواني ورسره کړې او په نیمه لار کې یې پریښودل ، ددوي په اند روسان تر امریکایانو څه ناڅه وفادار وو ؛ کمونستانو ته یې پرېمانه وسلې او پوځي تجهیزات

د کابل ادارې د مشرانو جرگې مشر " مسلمیار " د جرگې د غړو د گڼو پوښتنو او اندېښنو په ځواب کې چې " ټول د امریکایي پوځیانو په وتلو مېني وې " دېته مجبور شو ؛ چې د مفکر د شپږدلي رژیم د زړه خبره په خوله راوړي .

مسلمیار له زیاتو اهوڼو او لویدلي غږ سره وویل چې متاسفانه جریان همداسې دی لکه تاسي محترمو سناتورانو چې ورته توضیحات ورکړل . امریکایانو له مونږ سره په نه تفاهم او عدم هماهنگۍ خپلې کډې تړلي او په ډېرې تېزۍ سره په وتلو دي .

مسلمیار پخپلو خبرو کې زیاته کړه چې د اندېښنې او حیرت ځای دا دی چې امریکایان هېڅ شی ددوي دولت ته په اختیار کې نه ورکوي . وسلې ، چورلکې ، ټانکونه او ټول تجهیزات له یوې مخې باروي او پاکستان ته یې اړوي . او ددې سربېره د باگرام دلویې اډې په شمول یې ټول هغه تاسیسات او مرکزونه چې جوړ کړي وو او اوس یې تخلیه کوي ، هغه هم له یوې مخې نړوي او له منځه یې وړي .

پریښودل او د هغې سر بېره یې تر ډېرو کلونو حمایه کول !!

کوم زړه چاودون او دغم تننی چې مسلمانان او د سنا مجلس غړو وپمه ورځ واوروه ، حقیقت کې همداسې ده ؛ امریکایان په ډیرې چټکتیا سره لگیا دي خپله لمن له افغانستان څخه را ټولوي ، عمومي ذهنیت خو داسې وو چې امریکایان به د بگرام ستره اډه دومره زر او په تلوار خوشې او تخلیه نکړي ؛ خو موږ یې وینو او مسلمانان هم له دې خبرې سره اتفاق کوي چې د بگرام نیمایي اډه امریکایانو نړولې خپل تجهیزات یې تر ښه وپستلي او هره شپه خپلو هغو وسایلو ته چې د وړلو نه دي لویې لویې چاودنې ورکوي او له منځه یې وړي .

د الله تعالی د ستر قدرت نښو نښانو ته گورئ! مونږ ۱۹ کاله وړاندې د امریکا دغو تالی څټو غلامانو او مزدورانو ته ویلي وو ؛ چې امریکایان به خامخا د الله تعالی په مدد تاریخي ماتې خوري ، تاسې به ورته په غټو غټو سترگو گورئ ، هغوي به تښتي او لکه سرتیټي کمونستان چې روسانو دلته خوار او ذلیل پرېښودل ، تاسې به له کمونستانو هم زیات مختوري او بې اسرې پرېږدي .

مسلمانان ته دې وویل شي چې د امریکایي وسلو ، ټانکونو او تجهیزاتو دا غم پرېږدئ ، چې ولې یې دلته پرېښودل او یا یې د

چاودنو او زهریله موادو په توسط ویلې او خاورې ایرې کړل ؛ د ځان غمه مو وکړئ ؛ هسې نه چې په اخره ورځ امریکایان دا خپل ټول غټ غټ غلامان راټول کړي او د امریکایي ناکاره پرزو ، اوسپنو او لرگیو په توگه مو خچ پچ او د بمونو کومه بله مور یا پلار درباندي استعمال کړي او نړیوالو ته دا وروښایي چې امریکایان سرتیټي له افغانستانه لارل او خپل ۱۹ کلن جاسوسان او مزدوران یې خپل ملت ته د حساب او منگولو پرځای پخپل لاس ووژل او له یوې مخې یې تر خاورو لاندې کړل .

کلمه حق اريد بها الباطل

حسن زوی

رانېرېدې شو نو ترې ۱۲ زره تنان جدا او په حروراء مقام کې يې ځيمي ووهلې؛ دلنېکر نه جدا شوو دې خوارجو به ويل: ان الحكم الا لله؛ مقصد به يې دا وچې نعوذ بالله من ذلك علي رضی الله تعالى عنه د الله تعالى د کتاب په مقابل کې دانسانانو پرېکړې ته په غاړه اېښودو کافر شويدي.

يوه ورځ چې سيدنا علي رضی الله تعالى عنه د جمعې په ورځ په جومات کې بيان کولو نو دده د ذهن د مشوش کولو لپاره يو خارجي دجومات ديوگود نه د ان الحكم الا لله ناره پورته کړه؛ سيدنا علي رضی الله تعالى عنه وفرمايل: کلمه حق اريد بها الباطل.

يانې دا چې دا الفاظ دقرآنکريم جز دی نو طبعاً حق الفاظ دي خو اراده پرې دباطل ده يانې دعلي رضی الله تعالى عنه تکفير.

دمحترمو لوستوالو په علم کې به وي چې پدې تازه ورځو کې دبين الافغاني مذاکراتو په اړه دکابل گوداگي ادارې مشر ويلي دي چې طالبان دې مورسره دقرآن اوسنت په رڼا کې خبرې پيل کړي نه د دوحې دتړون په اساس.

داشرف غني دا خبره هم بېخي دکلمه حق اريد بها الباطل مصداق دی. دکابل دلاسيوڅې ادارې دگوداگي مشرانو اصليت ټولو افغانانو ته معلوم دی، هرڅوک پدې پوهېږي چې خاورې ته خدمت، خپل هېواد سره مينه، هېواد والو ته گټه رسول، دين سره وفا، د ديني شعابرو قدر، داسلامي نظام

په جنگ صفيين کې چې دشامي لښکر له لورې دجنگ بندي غوښتنه رامخې ته شوه او سيدنا علي اوسيدنا معاوية رضی الله تعالى عنهما د ابو موسی اشعري او عمرو بن العاص رضی الله تعالى عنهما په مشرۍ کې د دوه هيئتونو په منځگړيتوب رضا او جنگ پای ته ورسېدلو نو دبنو تميم دقبيلې يوسردار عروه بن اويه علی رضی الله تعالى عنه ته وويل: تا دانسانانو دريمگړيتوب او پرېکړې ته ولې غاړه کېښوده؟ مور د الله تعالى نه پرته دهیچا پرېکړې ته نه يو تيار؛ په لښکر کې دده د فکر ملگري زيات شول او چې کله لښکر کوفې ته

حاکمیت، اصولو ته ژمنتیا، په ملت ترحم، دهبواد د ازادۍ هڅې او د اشغال دپای ته رسېدو هیلې دا ټولې داسې خبرې دي چې دکابل ادارې دحاکمانو په خیال او خاطر کې هم نه راځي بلکې ددې خبرو او دکابل ادارې مشرانوترمنځ هېڅ مناسبت نشته؛ هر څوک پدې پوهېږي چې دخپلو مادي گټو او خپلو چوکيو پرته دوی هېڅ شي ته وفادار ندي؛ تردې چې دا اصلیت یې اوس بهرنو بادارانو ته هم معلوم شوی نوځکه هغوی ته هم سخت بې اعتباره شوي او ترې ناهیلې دي.

نو که کومه داسې خبره دکوم یو مشر له خولې راوځي هیڅوک یې د التفات وړ نه گڼي او نه یې په تقریر او تحریر کې څوک ردول چندان ضروري بولي.

دکابل مشرانو اوسنی خبره هم همداسې دټولو په اند مردوده خبره ده، هېڅ ددې وړنده چې په رد یې څوک خپل وخت صرف او ورته دلایل راوړي دهبواد هرمسلمان بچي به دحال او قال په ژبه وايي: ده ته گوره! دا لا په کومه خوله د قرآن اوسنت نوم اخلي؟!

نو داشرف غني دا خبرې دټول ملت په اند مردودې دي او هېڅ څوک به یې دتوجو وړ نه بولي خوچې په مطبوعاتو کې دکرایي دځینوتیوانو له لورې ددې خبرو ستاینې کېږي او دا پر اسلامي امارت سیاسي گوزار بولي نو مې ځکه پدې اړه یو څه لیکل اړین وبلل.

دجلي يا خفي وحیې (قرآن اوسنت) له لارې چې دالله تعالی له لورې رسول الله صلی الله علیه وسلم ته څه ورکړل شوي او مور ته په صحیحو سندونو رارسېدلي دي ددې ټولو تصدیق، دزړه نه منل او ورته منقاد کېدل ایمان دی خو پدې شرط چې نواقض دایمان نه وي رامخې ته شوي.

په داسې تن چې په دنیوي ژوند کې دمسلمانانو احکام جاري کېږي نو دزړه دتصدیق تر څنگ به په ژبه هم اقرار کوي. او ایمان په نېکو اعمالو دکمال درجوته رسېږي.

اسلام دعمل او صداقت دین دی؛ که تش په ژبه مسلمانې وي او په زړه کې تصدیق نه وي اسلام یې نفاق گڼي او بې عمله اقرار کونکي او تصدیق کونکي خلک که څه هم په گناه داسلام او ایمان نه نه بې برخې کېږي خوگناه ته یې بد کتل کېږي او په اصولي لحاظ په دنیا او آخرت کې دسزا مستحق گرځي.

نو په قرآن او سنت په رڼا کې دمذاکراتو او پرېکړو خبره خو ډېره بڼه خبره ده خو ارمان چې دنفاق نه خالي اودا خبره د یوشعار په توگه نه رامخې ته کېدای؛ رښتیا هم په قرآن او سنتو ایمان او لارښوونو ته یې ژمنتیا وای.

رښتیا دا ده چې دا یواځې اویواځې د امریکاسره د اسلامي امارت د تاریخي تړون او ددې تړون په نتیجه کې دعظیمو لاسته راوړنو د بې اهمیته بڼوولو هڅې دي او بس. دا شعارددې لپاره رامخې ته کړای شو چې که دبین الافغاني مذاکراتو په نتیجه کې کوم لوی بدلون او پرمختگ رامنځته کېږي چې نړۍ، افغان ولس او راتلونکی تاریخ یې ددې تاریخي تړون او ددې تړون دهغو مادو نتیجه ونه گڼي کومې چې په ۱۹ کلن جهاد کې پرغلیم د لویو گوزارونو او دمذاکراتو پر مېز دخورا اوږدو هڅو، دوامداره استقامت، دښه تدبیر او ښه زیرکتیا په نتیجه کې پر امریکایانو ومنل شوي.

دکابل ادارې مکار مشران نه غواړي چې راتلونکي پرمختگونه د اسلامي امارت په مشرۍ او ابتکار دافغان ملت دې عظیمې لاسته راوړنې ته منسوب او ولس اسلامي امارت داشغال او داشغال سره دتړلو بدبختیو نه نجات ورکونکی وگڼي.

دمذهبي پوهانو په جامه کې چې کوم مکار خلک اشرف غني ته دداسې غولونکو شعاري خبرو مشورې ورکوي هغوی دې نران شي د اسلامي امارت او امريکا ترمنځ رامنځته شوي دې تاريخي تړون کې دې داسې کومه خبره په گوته کړي چې هغه دقرآن او سنت خلاف وي.

هاغه خو هم يو تړون و چې دجعلي انتخاباتو په نتيجه کې واک ته د رسېدو سره سم په ډېره عجله اشرف غني او ډلې يې دامريکا سره امضا کړ.

دستراتېژيک امنيتي تړون په نوم دشرم نه ډک تړون چې ټول مسلمان ولس امريکا ته د دايمي اشغال، د ولس د دايمي غلام گرځولو او وحشي بهرنو فوځيانو ته دهر ډول سزا نه دقانوني مصئونيت قباله وبلله آیا ددې وړ دی چې دوی يې ولس ته د راياډولو جرأت وکړي يا يې خپله يوه سلنه لاسته راوړنه وگڼي؟

دا خو داسې تاريخي جرم و چې دامريکايانو اول

لاسيپوڅي حامد کرخي ترې هم ځان ساتلو او نه يې غوښتل چې په تاريخ کې يو بل تورباب هم ورزيات شي.

دا د شرم نه ډک تړون چې امضا کېدلو نو دکابل ادارې مشرانو په خيال و خاطر کې هم نه راتله چې دا تړون دقرآن او سنت سره برابر دی او که نه؟ اوس چې اشرف غني او داشرف غني دفکر ټول مشران دامريکا نه غواړي چې خپل فوځيان دې له امريکا نه نه باسي نو د اشغالگر قابض دښمن نه چې د ازادۍ اخستلو لپاره په لسگونو زره ځوانان خپل سروونه قربانوي ايا په داسې وخت کې يو تن چې ځان دهبواد واکمن بو لي ورته ښايي چې دقابض فوج نه د قبضې ددوام غوښتنه وکړي؟

کله اشرف غني او ډلې يې له ځان سره دا فکر کړی چې موږ چې دامريکا نه کومه غوښتنه کوو آیا دا د قرآن او سنت سره برابره خبره ده؟

آيا دهبواد سورکافر مشر به داسې هېواد او ملت پلورنې ته ته تيارشي؟ داهره ورځ او شپه چې دبهرنو ترڅنگ دغني دعسکرو له لورې پرملکي افغانانو حملې روانې دي او پکې بې گناه گڼ انسانان وژل کېږي کله اشرف غني او ډلې يې پدې اړه فکر کړی چې موږ چې څه کوو آيا دقرآن او سنت په رڼا کې دا موږ سم کار کوو؟ آيا پدې اړه زموږ څه مسؤليت نشته؟

داشغال له اولې ورځې تر ننه داشغالگرو ملگرتيا؛ اشغال ته قانوني حيثيت ورکول؛ داشغالگرو په زور ځان واک ته رسول؛ داشغالگرو دگټولپاره دخپل هېواد او ملت گټې ترپښو لاندې کول او دواشننگين نه ددفاع لپاره افغانان قربانونو آيا دقرآن او سنت سره برابر دي؟

دکابل ادارې کوم شی دقرآن او سنت سره برابر دی؟

اشرف غني او ډله يې بايد پدې پوه شي چې نور يې په غولونکو شعارونو ملت نه غولېږي او نه دخپلو مادي گټو دساتنې په موخه د ملت غوښتنه ردولای شي.

د اشغال پای ته رسېدل، په هېواد کې دجنگ بندېدل او سرتاسري سوله به ان شاءالله خامخا راځي نور بې په يوه پلمه هم دوی مخه نه شي نيولای.

دميزان د ۱۵مې وړاندې ستراتيژي!

ارمان

چې امريکا له وړاندې څخه په افغانستان د يرغل کولو بد هوډ کړی و، د يو محقق فاضل وينا ده د ۲۰۰۰ز کال د فبرورۍ په مياشت کې د اسلام اباد نړيوال اسلامي پوهنتون مربوط " شريعه اکاډمۍ " و غوښتل چې ځينې کتابونه چاپ کړي، د معمول سره سم يې هغو لپاره داو طلبې وکړه، کومې چاپخونې سره يې چې د چاپ خبره طي کړه، د هغې لخوا بيا، بيا دا باور ورکړای شو چې د کوم ځنډ پرته به ورته کتابونه چاپوي، ليکن بيا په ټاکلي وخت هغه کتابونه چاپ نشول.

دا د (۲۰۰۱ زکال) د ستمبر نه څه کم دوه کاله وړاندې واقع ده، د کتابونو چاپ کې دزيات ځنډ په راتلو سره د شريعه اکاډمۍ مشر ورپسې چاپ خونې ته ورغی، هلته يې د چاپ خونې له څښتن سره خبرې وکړې او له هغه څخه يې د ځنډ د لامل وپوښتل چې تاسو خو به ډير ژر، ژر کتابونه چاپول اوس مو ولې پر وخت چاپ نکړل؟ هغه وويل: ماته ډير زيات کار راغلی دی او دهغه د چاپ ذمه ما اخيستی ده، نو له تاسو نه بښنه غواړم هيله ده عذر مې اومنی او تاسو که هر څومره تاوان غواړئ، هغومره له ما واخلي، ليکن ستاسو کار کولو ته زه وزگار نه يم، د شريعه اکاډمۍ مشر وويل: دا سې کوم کار تاته راغلی دی چې دهغه په سبب ته وزگار نه يې؟ هغه ساده سرې و ويلي: د فلاني هيواد... (هغه په ښکاره د امريکا مخالف هيواد دی او په رسنيو کې يې چارواکي په امريکا نيوکې هم کوي) نه ډير کار راغلی دی ... درسي کتابونه ورته موږ چاپوو، بيا پورته شو هغه کتابونه يې ورته و بنودل، چې ټول په

هغوی (مسلمانو عربي ځوانانو) د ښاري الوتنو زده کړې بشپړې کړې وې، د ښاري الوتنو زده کړو د تکميل وروسته په دوه الوتکو کې سپاره شول، او د تښتولو وروسته يې هغه د دوه لوړو ماڼيو سره وجنگولې، هغه ماڼي کيناستې او ترپايه ونړيدې، چې له امله يې په زرگونو کسان هلته مړه شول.

دغه دواړه الوتکې د امريکا وې، او هغو ځوانانو زده کړې هم په امريکا کې کړې وې، امريکا هغه ځوانان داسامه بن لادن ملگري ياد کړل، چې گواکي هغه ورته پيسې ورکړې وې، اسامه بن لادن د غه مهال په افغانستان کې و، نو امريکا له افغانستانه و غوښتل چې اسامه بن لادن دې دوی ته ور و سپاري، خو افغانستان يې په ورسپارلو کې تأمل وکړ او په ياده پيښه کې دهغه د لاس لرلو په اړه يې د امريکا څخه د ثبوت وړاندې کولو غوښتنه وکړه، او هم يې په اړه د يو نړيوال قضايي ټيم يا کميسيون جوړولو وړاندیز وکړ، امريکا په ډير غرور او کبر سره هغه وړاندیز رد کړ او په افغانستان يې د يرغل کولو تاريخي تيروتنه او اشتباه وکړه.

که موږ د لږ ځنډ لپاره دا او منو، چې په دې کار کې داسامه بن لادن لاس و، نو پوښتنه داده چې د کومو ځوانانو چې د ستمبر پيښه کې لاس وو، ايا د هغوی په اړه امريکا علم نه درلود؟ ايا د نيويارک په دوه برجونو ناڅاپه حمله وشوه؟

د دې سناريو دا ده چې داسمه ده چې ياده پيښه د ۲۰۰۱ زکال د ستمبر په ۱۱ مه وشوه، خو ځينې شواهد ښيي

پښتو او فارسي کې وو، کوم چې په ۲۰۰۰ زکال فبروري کې اسلام اباد کې چاپ شول او بيا وروسته چې کله امريکا افغانستان ته راغله، افغانستان يې ونيو، نو سلاسي يې هغه کتابونه د اسلام اباد نه کابل ته منتقل کړل او دخپل اشغال ترسيوري لاندې بنوونځي، ليسي، او پوهنتونونه پرانيستل، او دهغو تدریس يې پيل کړ، حال دا چې هغه ټول ۲۰۰۱ ز د ستمبر څخه وړاندې چاپ شوي وو، د يته په کتو دا خبره رښتيا ده چې دامريکا لخوا په افغانستان باندې د يرغل پرېکړه له ډير پخوا څخه شوې وه.

کله چې د ستمبر په يوولسمه نيټه په امريکا حمله وشوه، امريکايي چارواکو په څو د قيقو کې اسامه بن لادن د هغو مسؤل وگرځاوه، او دافغانستان اسلامي امارت يې په دې تورن کړ چې هغه پخپل هيواد کې اسامه بن لادن ته پناه ورکړې ده او د کوم ځنډ پرته يې طالبانو څخه په کلکه غوښتنه وکړه چې شيخ اسامه بن لادن دي دوی ته وسپاري! کله دوی به د خپل انتقام اخيستو لپاره گامونه واخلي.

زيات ساده لوح خلک تيروي هغوی وايي: طالبانو ولې ديو سري په سر ټول هيواد په امريکا يانو پرتگ کړ؟ حقيقت دادی که هغوی اسامه ور سپارلی هم وای، بيا به هم امريکا دبلي پلمې په جوړولو سره په افغانستان خامخا يرغل کاوه، دا دامريکايانو عادت دی چې هغوی دخلکو تيرايستلو لپاره د پلمو او بهانو څخه کار اخلي، دميدپيا له لارې پخپلو مخالفينو باندې توروته لگوي، هغوی نړی ته گواښ او خطر وړاندې کوي او پرضد يې د يرغل اخطارونه کوي، د يوو لسم ستمبر نه داکتوبر تر اوومې نيټې په ۲۶ ورځو کې امريکا په افغانستان يرغل کولو تاييا ونه نيوه، بلکې دا له ډير وړاندې څخه د امريکا ټاکل شوې ستراتيژي وه، چې بيرون ته يې نه وه ښکاره کړې او دا زکه چې امريکايان

او په مجموع کې ټول غربيان خپل اصلي مقاصد له نورې نړی څخه په پردو کې پټ ساتي « فی ظلمت ثلث، یا فی ظلمت سبع» هغه چاته په نظر نه ورزي، دهغو ليدلو لپاره بصيرت ته اړتياوي، هغه څوک يې ويني چې ورته الله تعالی بصيرت ورکړی وي، هغوی پوهيږي چې د پردې تر شا څه روان دي؟

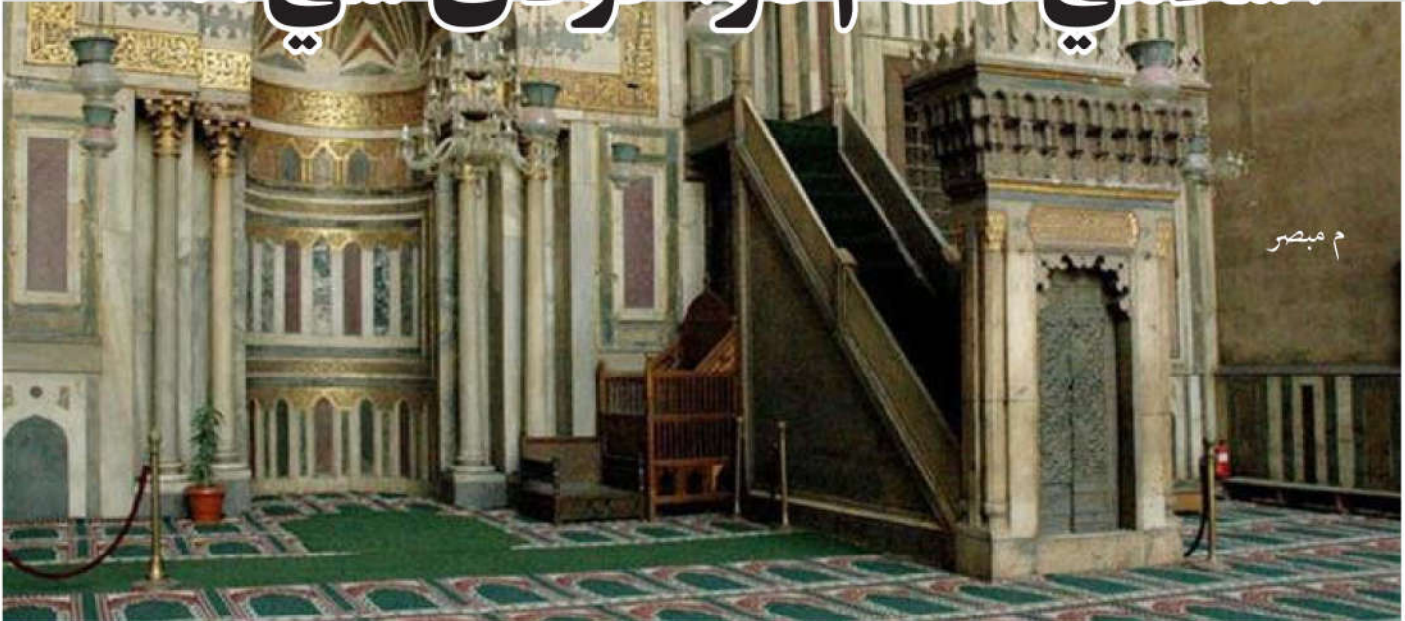
حاصل دا چې د ميزان ۱۵مه توره اوبدمرغه ورځ وه، په دې ورځ امريکايي طاغوت دټولو نړيوالو اصولو څخه په ښکاره سرغړونه زموږ په هيواد د يرغل جسارت وکړ، او په لکونوانسانان يې شهيدان ټپيان او اسيران کړل، د تيرو ۱۹ کلو نو په موده کې امريکا پخپل ټول پرمختلي ځواک سره کوښښ وکړ چې جگړه کې بری ترلاسه کړي او افغانستان خپل مستعمره هيواد وگرځوي، لله الحمد افغان ولس دجها د لارې په غوره کولو امريکا يانو ته د هغوی د سرو نو په کوپړيو کې اوبه ورکړې، چې له امله يې د ۲۰۱۹ زکال د فبروري په ۲۹ مه نيټه د خپل شکست پانه لاسليک کړه او ورسره سم يې دخپلو عسکرو او ځواکونو په ويستلو شروع وکړه، چې د ځنډ پرته تردې مهاله جريان لري.

هو! امريکا چې د افغانستان جگړه څومره اسانه او ارزانه تخمين کړې وه، دهغه نه په سل چنده ورته سخته او گرانه پريوته، امريکايي پاليسي جوړونکو دافغانستان نيولو لپاره څومره کاذبانه پلمې او بهانې و تراشلي هغه ټولې درواغ ثابتې شوي او د ټولې نړی پر دې باور راغی چې امريکا په افغانستان د يرغل کولو لپاره کوم دلايل وړاندې کړي وو، هغه ټول دروغ وو او د امريکايي ادارو لخوا په جعل کاری سره جوړ شوي وو، امريکايي جنرالانو افغان جگړې ته د واقعيتونو له زوايې څخه دکتلو پر ځای د مفروضاتو او افواهاتو له ليده کتل کول زکه خو يې له ځانو سره امريکاته د تاريخي شکست پيغور وبانښه!

دافغانانو درد يواځې

اسلامي نظام دوا کولای شي!!

هغوی داتیر ۱۹ کلن ناورینونه، وحشتونه او ستمونه چې دهمدغه ناولي جمهوریت له مني راتولید او رالویدلي هیر او هیڅ په حافظه کې نلري؟

دکابل اداري باداران او غربي متدصیان معترف دي چې د فقر، فساد، بې ثباتیو او هرډول بې بندوباریو کې د کابل نظام او چارواکي نمبر ون دي او په ټوله دنیا کې ساری نه لیدل کیږي.

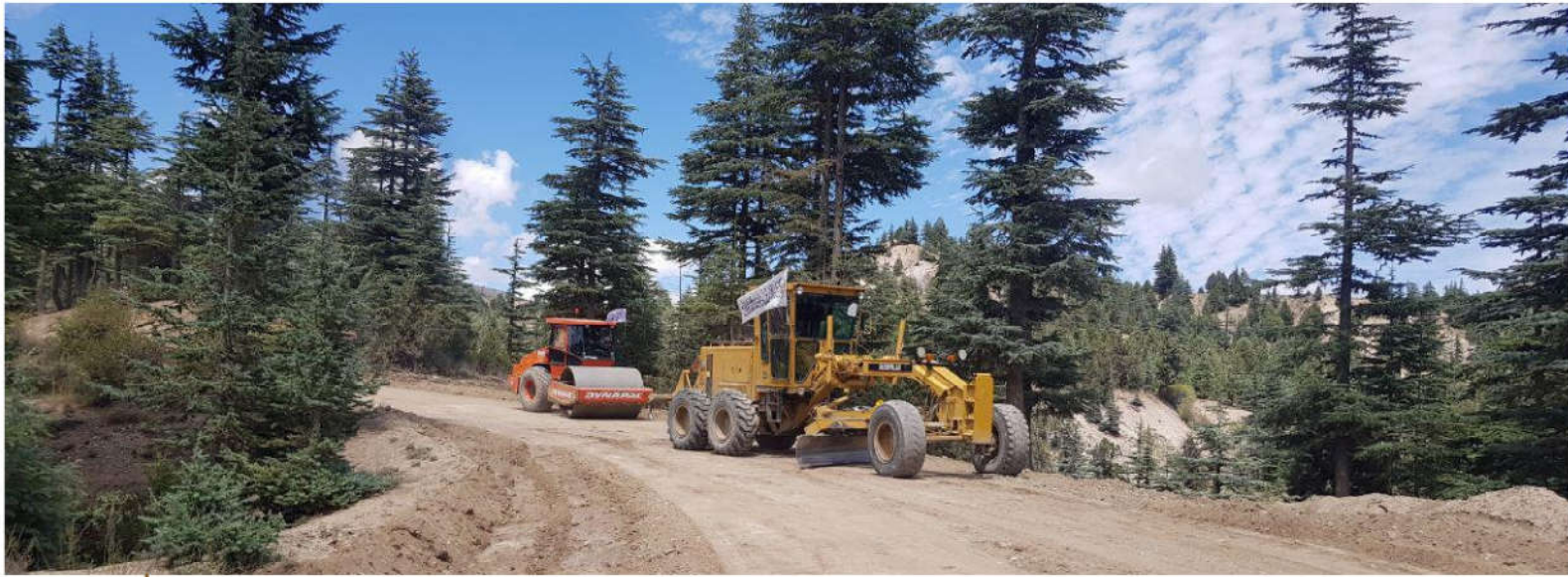
خو دانشګی بیا هم دخلکو په سترګو کې خاوري شیندي وضعیت او جمهوریت داسې معرفي کوي ته به وایی چې هیڅ جبر او کفر یې نده کړي خلکو ته یې د ژوند، معشیت او ثبات بی مثال لوریني لرلي .

د کابل رژیم د مشر- یوه مرستیال، د افغان ولس تاریخ او مشاهیرو ته تر سپکاوي وروسته، د خپلو په اصطلاح سرو کړینو د توجیه لپاره بیا چتیاټ او اپلتي ویلي دهغه جمهوریت او نظام یې کلکه دفاع کړي او (د افغانانو د نجات بېړۍ) یې بللي چې افغانان یې د نوم اوږید سره غرونه غرونه نفرت او کرکه لیردوي.

سرور دانش ویلي چې جمهوریت د ټولو لپاره د نجات کښتی ده او افغانان یې بائید هغه له لاسه ورنکړي .

د قدرت، امتیازاتو، فساد، چور او چپاول په نیشه کې غرق د کابل مختوري چارواکي دومره په افغان ولس دړندو او کڼو گومان کوي چې ته وایی

سنت او جعفري فقه له ياد باسي شاته يی
غورځوي په دې وخت کې بيا شپږدلی جمهوريت
دنجات کښتی بولي!!

د افغان مسلمان ولس تاريخ ته په سر
ورښکاره کولو سره جوته ده چې په دې وطن کې
پردی مفکورې نه چليري، که پردی نظری او
بهرنی اجنداوي دچلیدو وړ وای نو دامريکا اوناتو
په زور به راوړل شوي جمهوريت او اشغال افغانانو
منلای وای او اوس به دانش ته ضرورت نه
پيښیده چې له دو لسيزو ورسته له افغانانو غواړي
چې جمهوريت ورسره ومني

افغانان مسلمانان دی دلته به یواسلامي
ريښتینی نظام دخلکو تنده ماتوي او ورباندي
راتولبري به، ځکه دا اسلامي نظام ده چې سني،
شيعه او هرچاته خپل حق ورکوي هرڅوک يې
ترسيوري لاندې په ارام ژوند تيرولای شي او
سرور دانش دې پوه وي چې که هرڅومره جعل او
تزویر وړاندې کړي داسلامي نظام دراتک شغلي
افغانانو ليدلي که نن وي که داکار به کيږي ان
شاء الله تعالی

سرور دانش دې نور افغانستان په ځای
پريږدي تنها دې دکابل ښار عمومي وضعیت دې
افغانانو ته تشریح کړي چې دده دغه قاتل او داړه
مار جمهوريت دا ۱۹ کاله څه ورکړي او هلته اوس
کوم حالت روان دی؟

هسې اوتي بوتې خو دسرور دانش
دولسمشر (اشرف غني) هم دشونډو دسر توري
دی چې وایي له پکتیکا پرته يې ټول افغانستان
جوړ کړ؛ خو حقيقت خو هر بادرکه افغان ته
معلوم او عيان ده چې دغه دروغجنو اود
جمهوريت کذابو چارواکو له چور چپاول، قتل،
غارت او اسلام ضد کړنو پرته افغانانو ته بل هيڅ
ارمغان او ډالی نده ورکړي

نوسرور دانش ته دې ووئيلي شي چې
افغانان پوهيږي چې تاسي ددغو شعارونو تر پلو
او عنوان لاندې څه لتوي او څه غواړی

قطر کې چې کله دسرور دانش خپلي ځاني
گټي په خطر کې ولويږي نو بيا وایي ددوحی
تړون دې مات شي او طالبان دې دقران او سنت
په رڼاکي خبري ورسره وکړي او کابل کې بيا چې
دې دانشه مزي اوچرچي متزلزلي شي نو قران او

دیني مدرسي

فکري يرغل ته دپای ټکی!

اگر حسين

تعليم يوداسې نوم دی چې په اوریدو سره يې ډېر ذهنونو په راتلونکو گټو او روښنایيو باندې نظراچوي ځکه تعليم هغه باضمانته معلم دی چې انسان ته دکامیابی تروروستي بریده لار په گوته کوي هغه ځلنده رڼا ده چې دنسلونو راتلونکي وگړي يې په زریعه دخپلو پخوانیو له گټورو تجربو اولارښوونو خبرېږي دیو داسې نه ستړي کېدونکي یون طرف ته يې متوجه کوي چې زیات واټن په لږ وخت کې لنډ کړي، تعليم هغه سیند سره ورته والی لري چې د رنگ رنگ بارزښته ډبرو درلوودونکی وي چې دهغه ارزښت ناکو ډبرو په وسیله دانسان ژوند له کړاونو څخه دراحت طرف ته راوځي. دانتهای کمال هغه تخت دی چې دزوال بدترین بشارت هیڅ وخت خپل صاحب ته نه اوروي،

هغه باعزته ملگری دی چې دبد صفت توقع ورنه محال ده ددې قیمتي جوهر دحصول په موخه چې ټولنه مو دفکري يرغل نه ساتي داسلام دمبارک دین په چوکاټ کې مهم دیني مراکز (مدارس) رامنځته شوي دا دیني مراکز زمونږ دسپېڅلي دین په تاریخ کې. داصحاب صغه په نوم لومړی مدرسه ثبت ده مدرسه یواځینی درسگا ده چې اسلامي ټولنې ته يې ستړې علمي څېرې تربیه کړې دي، دنورو باطلو عقیدو دپېروانو داسلام ضد اهداف يې عملي کېدو ته نه دي پرېښي، دمسلمه امت اذهان يې دکفري نړۍ دفکري جگړې نه باخبره ساتلي دي، اسلامي امت يې دخپلو اسلافو له زرين تاريخ څخه باخبره ساتلی دی، اسلامي امت يې دسربښدونکو اتلانو په روزنه نازولی دی، زمونږ په گران هېواد چې دتاریخ په اوږدو کې کله هم چا حمله کړې، نو همدا دمدرسو زده کونکو (طالبانو) اوبڼوونکو يې په خلاف په عملي جهاد لاس پورې کړی دی، چې ښه بېلگه يې دمشر ملا صاحب (ملا محمد عمر مجاهد) دفساد ضد قیام دی، چې وروسته يې پرحق مبارزه باندې ټوله نړۍ قایله شوه اودهغه په وړاندې يې خپله ماته هم اعلان کړه .

دهمدې علمي مراکزو طالبانو خپل حقاني استقامت دهیڅ زورور په وړاندې تم نه کړ، دخپلو هېوادوالو دسراومال، عام المنفعه، ځایونو زیرمو، جهادي فکرونو، محراب، ممبر، منار اواسلامي شعایرو ساتنه يې تر ننه کړې مدرسې دغیرو دفکري يرغل لپاره دپای ټکی شوې. پای

حسن مومند

د آذربایجان او ارمنستان نوې شخړه

باکو نه ۲۷۰ کیلو متره لرې پرته ده؛ دنفوسو شمېر یې ۱۵۰ زرو ته رسېږي چې ۹۰ سلنه یې ارمني مسیحیان دي او ۹ سلنه یې دتاتاري نسل سني ترکان دي.

یانې په اصولي لحاظ داسیمه دآذربایجان پورې تړاو لري خو داوسېدونکو لویه برخه یې ارمنیان دي چې همدا دستونزې اصل لامل دی.

په زړه پورې دا ده چې ارمنیان ددې سیمې اصل اوسېدونکي ندي بلکې روسې په ۱۹۲۳ کې د ارمنستان نه دې سیمې ته راوستي، پکې یې مېشت کړي او دې سیمې ته یې له خپل لوړې ازادې ورکړیده نو ځکه ویل کېږي چې ددې ستونزې اصل عاملین روسان دي.

د آذربایجان او ارمنستان ترمنځ جنگ لاهم روان دی؛ دواړه هېوادونه په یو بل تور لگوي چې اول یې حمله کړیده؛ هر یو خپلو فوځونو ته د مخکې تللو حکم کړیدی او هر یو بل ته د لویو ځاني او مالي زیانونو د ور اړولو دعوې هم کوي.

دقفقاز په جنوب کې پروت د آذربایجان په نوم داسلامي هېواد نګورنوکاراباخ ولایت هغه مهال د ټولې نړۍ توجه ځان ته راجلب کړه چې کله پرې د ګاونډي هېواد ارمنستان بیلتون خوښو برید وکړ؛ دا برید د دواړو هېوادونو ترمنځ دسخت جنگ د رامنځته کېدو سبب شو؛ معلومه نده چې دا مقاله خپرېږي دلته به حالات څه ډول وي خو دم ګرۍ جنگ ښه په شدت روان دی او ویل کېږي چې ډېره ستره مرګ جوبله پکې رامنځته شویده.

په سهیل ختیځې اروپا کې د نګورنوکاراباخ ستونزه چې پرې له کلونو کلونو راهیسې د دواړو هېوادونو لاندې ده او دلاندې څو ځلې د جنگونو سبب شوی هم ده؛ دا ستونزه داسې ده لکه په جنوبي آسیا کې د کشمیر ستونزه.

دکوه قاف په جنوب کې پرته د نګورنو کاراباخ په نوم داسیمه کابو ۴زره ۸ سوه کیلو متره مساحت لري چې د آذربایجان دپلازمېنې

په جنگ کې د ښکېلو دواړو هېوادونو دحمایت کونکو هېوادونو ترمنځ د لوی جنگ رامنځته کېدو خطر شتون لري.

ترکیه د ازربایجان سره ولاړه ده خو روسیه د ارمنستان حمایت کوي.

ارمنستان تورلگولی دی چې د ترکیې جنګي طیاره د ارمنستان هوايي حدودو ته راننوتې او د ارمنستان یوه جنګي طیاره یې رانسکوره کړیده؛ طیاره په بشپړ ډول تخریب شوی او پیلوټ پکې مړ دی.

د ارمنستان رسنیو ویلي دي چې د ارمنستان حدودو ته دراخلېدونې پس د ترکیې ایف ۱۶ ډوله طیارې د ارمنستان ایس یو ۲۵ ډوله طیاره په نښه او رانسکوره کړه.

خو ترکیې د ارمنستان دا تور رد کړی.

دیادولو وړ ده چې په بین المللي سطحه نګورنو کاراباخ د ازربایجان برخه تسلیم شویده خو په ۱۹۹۴م کال کې د دواړو هېوادونو ترمنځ د جنگ ختمېدو نه پس د دې سیمې واک د ارمني نسل سره د تېراو لرونکو وګړو سره دی.

د نګورنو کاراباخ ارمني مسیحیان دا سیمه د (ارتکش ریپبلک) په نوم یادوي؛ ازربایجان پدې نوم اعتراض نه لري او ورته یې نیمه خود مختاري هم ورکړیده خو ارمني مسیحیان پدې ندي قانع بلکې ددې سیمې داسې ویشل غواړي چې دنفوسو په تناسب په یوې کوچنۍ برخې د تاتاري مسلمانانو او په زیاته برخه یې د دوی خپلواک دولت وي چې دا تجزیه نه د ازربایجان او نه هم ددې سیمې دتاتاري مسلمانانو لپاره دمنلو وړ ده.

په ۱۹۹۱م کال کې روسې نه د ارمنستان او ازربایجان د ازادۍ اخستلو پرمهال په نګورنو کاراباخ کې هم دازربایجان نه د ازادۍ اخستلو په موخه ارمنیانو د ازادۍ اخستلو لپاره خوځښت پیل کړ چې د خپلو لپاره یې ازربایجان نګورنو کاراباخ ته فوځ واستولو چې په مقابل کې یې ارمنستان هم د ازادې غوښتونکو سره عسکري مرستې وکړې او په دې سره ددواړو هېوادونو ترمنځ جنگ پیل شو چې د دواړو لورونه پکې کابو ۳۰ زره انسانان ووژل شول.

دجنگ په جریان کې د ازادۍ اعلانونه هم وشول خو آزادي یې په بهر نړۍ کې چا ونه منله؛ په ۱۹۹۳م کال کې دملګرو ملتونو دامنیت شوری دجنگ بندۍ هڅې وکړې خو ارمنستان له کاراباخ نه خپل فوځونه ونه وایستل؛ په ۱۹۹۴م کال کې د دواړو هېوادونو ترمنځ دجنگ بندۍ تړون رامنځته او جنگ پای ته ورسېدلو خو په ۲۰۰۶م کال کې دکاراباخ ارمني مسیحیانو خپل اساسي قانون جوړ او دکاراباخ خپلواکي یې اعلان کړه چې همدا روسې او ارمنستان دځان لپاره پلمه کړه؛ د نګورنو کاراباخ خپلواکي یې ومنله او ورسره یې اقتصادي او عسکري مرستې پیل کړې

چې لا ترننه روانې دي خو دبیلتون خوښو سره دا مرستې ازربایجان او ترکیې ته دمنلو وړ ندي نوځکه په بیلتون غوښتونکو او په حمایت کونکو یې ازربایجان حملې کوي او ترکیه یې شاته ولاړه ده.

که په غور وکتل شي دې جنگ یواځې همدا سیمه نده بد امنه کړی بلکې نړیوال امن یې هم د خطر سره مخامخ کړیدی ځکه چې

په ۱۹مې ميلادي پېړۍ کې دا هېواد د روسې او فارس ترمنځ تقسيم و؛ دهمدې پېړۍ په منځ کې دلته دنړۍ تر ټولو رومبۍ دټپلو زېرمه کشف شوه .

په ۱۹۱۸م کال کې ازربايجان خپله ازادي اعلان کړه خو روسې يې ازادي ونه منله خپل فوځونه يې ورننويستل او تر ۱۹۹۱م پورې دا دروسې تر استعمار لاندې پاتې شو؛ په افغانستان کې د روسانو د ماتې او شوروي اتحاد د ټوټه کېدو په نتيجه کې چې ۱۹۹۱م کال کې چې د منځنۍ آسيا هېوادونو له روسې ازادي واخسته نو ازربايجان هم ازاد شو؛ الهام عليوف ددې هېواد څلورم ولسمشر؛ دخپل پلار حيدر عليوف ځای ناستې او له ۲۰۰۳م کال راهيسې په واک کې دی.

ارمنستان دشرقي اروپا اولويديځې اسيا په منځ کې پروت يو داسې هېواد دی چې سمندر ته لار نه لري؛ لويديځ ته يې ترکيه او ختيځ لورته يې ازربايجان دی؛ د ډېرو پخوانو مسيحي تهذيبونو څخه گنل کېږي؛ په څلورمې مسيحي پېړۍ کې پکې کليساوې

اوسنۍ پيل شوی جنگ شديد دی خو که پکې چېرې گاونډي هېوادونه هم مخامخ شامل شول نو به ترې نړيواله ستونزه جوړه شي.

د جنگ پيل کېدو نه پس د ملگرو ملتونو د امنيت شوری يوه بېړنۍ غونډه وکړه ځکه چې په نړيواله سطحه دا تشويش زيات شوی چې په دفاعي او جغرافيايي لحاظ مهمه د قفقاز سيمه کې پيل شوي دې جنگ کې دنورو هېوادونو د اخته کېدلو خطر منځ پر زياتېدو دی. د ارمنستان دولت په هېواد کې بېړنۍ حالت اعلان کړی او واک فوځ په لاس کې اخستی دی. دجنگ پيل کېدو نه پس د ازربايجان ولسمشر الهام عليوف ويلي دي چې پدې مطمئن يو چې زموږ نه پخوا نيول شوي سيمې به بېرته ونيسو.

ارمنستان دجنگ دپيل کولو پرې په ازربايجان اچولې ده او ويلي يې دي چې ازربايجان په ارمنستان د ځمکنو او هوايي درندو بريدونو نه دا جنگ پيل کړيدی.

دا مهال ترکيه په کلي ډول د ازربايجان تر څنگ ولاړه ده؛ روسيه چې په ارمنستان کې فوځي اډه لري د ارمنستان سره يې فوځي مرستې روانې دي خو داسې ښکاري چې د دې جنگ دوام نه غواړي نو ځکه يې دجنگ د ودرولو غوښتنه کړيده.

که په غور وکتل شي نو د روسې او ناتو ترمنځ دجنگ درامنځته کېدو خطر منځ پر زياتېدو دی.

ازربايجان دکسپين بحيرې پر غاړه د ختيځې اروپا اولويديځې اسيا په منځ کې دټپلو له زېرمو ډک هېواد دی؛ شمال لوري ته روسيه، جنوب ته يې ايران او لويديځ ته يې ارمنستان پروت دی.

په ۱۹۹۱م کال کې چې ازربايجان د روسې نه ازادي ترلاسه کړه تر ټولو وړاندې ورسره ترکي، پاکستان، ايران او امريکا دپيلوماتيکې اړيکې جوړې کړې.

دلته ۱۰ ميليونه انسانان ژوند کوي چې اکثريت يې دمسلمانانو دی؛ دلته په آزي او روسي دواړو ژبو غږېږي؛ دا هېواد د ټپلو د اهمو صادرونکو هېوادونو څخه گنل کېږي.

جوړې شویدی؛ د نورو اروپایي هېوادونو په پرتله یې تاریخ قدیم دی؛ دلته یواځې ۳ ملیونه او ۱۰۰ زره انسانان ژوند کوي چې زیاتره یې مسیحیان دي؛ دې هېواد کې خلک په ارمني او روسي

ارمنستان سره فوځي مرستې کوي خو روسیه نېغ په نېغه د ارمنستان سره نه ودرېږي بلکې څو ځلې د دواړو هېوادونو تر منځ د دریم گړی رول ادا کړی خو که جنگ دکاراباخ نه نورې سیمې ته وغزېږي او د جنگ په جریان کې بیا دروسې اډې ته هم کومه گولۍ ور ورسېږي نو دا جنگ د ځنگل د اور په څېر خپرېدای شي.

نړیوالو ستراتیجیکو حالاتو ته په پام سره روسیه او ترکیه د یوبل اتحادیان دي خو دا چې دهرچا خپل ترجیحات دي او هر څوک خپلو گټوته گوري نو دا دواړه هېوادونه په ځینو ځایونو کې دیو بل مقابل هم ښکاري؛ په لیبیا او شام کې لا له وړاندې دا دواړه هېوادونه په مخالفو سمتونو کې قرار لري اوس ننگورنو کاراباخ دریم ځای دی چې روسیه دجنگ دیو او ترکیه دبل اړخ تر شا ودرېږي.

ژبو غږېږي؛ ننی ارمنستان د تاریخ په اوږدو کې په مختلفو وختونو کې دبازنطین، فارس، منگول او ترک سلطنتونو برخه وه؛ په ۱۹۱۸م کال کې د اول نړیوال جنگ پر مهال دلته دعثماني خلافت فوځونه شاتگ ته اړ شوي وو خو دارمنستان ازادي په نصیب نه شوه بلکې ډېر ژر روسې ترخپلې قبضې لاندې راوست چې د ۱۹۹۱م کال پورې دا قبضه قائمه وه؛ په ۱۹۹۱م کال کې چې شوروي اتحاد په افغانستان کې ماتې وخوړه او ټوټه شو نو ارمنستان هم ازادي ترلاسه کړه.

د ارمنستان او ازربایجان ترمنځ دلانچې محور دنگورنو کاراباخ سیمه ده؛ یاده سیمه په نړیواله سطحه د ازربایجان برخه گڼل کېږي خو په اداري چوکاټ کې اکثریت د ارمني نسل دی؛ د همدې سیمې دقبضې لپاره د دواړو هېوادونو تر منځ په ۸۰یمې او ۹۰یمې لسيزې کې خونړي جنگونه رامنځته شوي وو؛ په ۱۹۹۴م کال کې دروسې په کوششونو دجنگ بندۍ نه وړاندې ننگورنو کاراباخ د ارمني فوځونو ترولکې لاندې راغلی وه؛ پدې تړون کې راغلي و چې داسیمه به په اصولي لحاظ د ازربایجان برخه وي خو واک به یې د دې ځای دارمني نسل اوسېدونکو وگړو سره وي د دا دواړه هېوادونه د ختیځې اروپا د قفقاز په نوم سیمې سره تړاو لري چې په دفاعي لحاظ دېره مهمه ده.

اوسنی جنگ لا پسې ځکه لانجمن شوی چې یو لوري ته ترکیه چې دناټو غړیتوب لري د ازربایجان سره ولاړه ده او بل لور ته د ارمنستان تر شا ودرېدل روسیه خپله اړتیا گڼي ځکه چې په ارمنستان کې روسیه هم فوځي اډه لري او هم دا دواړه هېوادونه د کلیکتیو سیکورتي تړیټي ارگنائیزیشن په نوم د فوځي اتحاد غړي دي؛ روسیه د

افغانستان و انتخابات ۲۰۲۰ امریکا؛ مهم کیست و کیست؟

حبیبی سمنگانی

گفته بود: خروج سربازان امریکایی از اهداف سیاست خارجی اوست. در حالی که تنها چند روز پیش، ترامپ در سلسله ای از توییت هایش مذاکرات با طالبان را متوقف ساخته و مذاکرات را «مرده» اعلان کرده بود.

سپس جو بایدن در اکتوبر ۲۰۱۵ در پاسخ به این پرسش نهاد «شورای روابط خارجی» که: آیا شما متعهد به خروج کامل نیروهای امریکایی از افغانستان تا پایان دوره اول ریاست جمهوری تان هستید، گفته بود: من نیروهای امریکایی را در دوره اول خود به خانه می آورم.

جو بایدن اگرچه در فبروری ۲۰۲۰ در واکنش به خواست رقیب درون حزبی اش خانم الیزابت وارن که: حالا زمان آن فرا رسیده است که نیروهای ایالات متحده از افغانستان به کشورشان برگردند، گفته بود که خروج کامل نیروهای این کشور از افغانستان منتج به

در جریان رقابت های انتخاباتی درون حزبی و ملی امریکا، تا هنوز هیچ بهانه ای برای مقامات کابل میسر نشده است که کف بزنند و اندکی مورال بگیرند. دلیل اش اینست که نخست تمامی نامزدان انتخاباتی دموکراتان و جمهوری خواهان در رقابت های درون حزبی بر پایان فوری جنگ در افغانستان اصرار داشتند و سپس تا اکنون ترامپ و جو بایدن نیز بر بیرون رفت از افغانستان پافشاری داشته اند، و این چیزی است که اداره کابل به معنای مرگ خود می داند. از همینست که اداره کابل با همه نگرانی های که از پیروزی دوباره ترامپ دارند، نمی تواند از جو بایدن هم خوش بین باشد.

جو بایدن در سومین مناظره تلویزیونی نامزدان درون حزبی دموکرات ها در سپتامبر ۲۰۱۹ ضمن اینکه افغانستان را کشور اصلاح ناشدنی و خود را طرفدار چندپارچگی افغانستان خواند،

بی‌ثباتی در این منطقه خواهد شد، اما در تابستان امسال، در حالی که کاندیداتوری اش از سوی دموکرات‌ها تقریباً نهایی شده بود، در مصاحبه خود گفت: ما نمی‌خواهیم به بهانه حقوق بشر و حقوق زنان، در افغانستان بجنگیم و برای حل مشکل داخلی افغانستان نباید سربازان امریکایی مصروف باشند.

که ترامپ مذاکرات با طالبان را متوقف ساخت و پروسه مذاکراتی را «مرده» خواند.

برخورد ترامپ با اشرف غنی هم سوال برانگیز بود. به خصوص زمانی که ترامپ در نوامبر ۲۰۱۹ در سفر غیر منتظره‌اش به افغانستان، به جای ارگ به پایگاه نظامی امریکایی‌ها در بگرام رفت و اشرف غنی را آن‌جا جلب کرد. سپس غنی پس از سخنرانی به جای که در پهلوی ترامپ جا داده می‌شد، در بین عساکر امریکایی ایستاده کرده شد. این را حتی حامیان رژیم نیز تحقیر کننده خواندند. اما غنی ادعای رفاقت تنگاتنگ با ترامپ داشته‌است. در حالی که مشاور پیشین امنیت امریکا جان بولتون در کتاب خود «اتاق حوادث» در مورد شناخت ترامپ از افغانستان گفته است که وی در جلسات مهم در باره افغانستان، همیشه اشرف غنی را با حامد کرزی به اشتباه می‌گرفت.

بالمقابل طالبان به دلیل اینکه ترامپ از ابتدا مخالف جنگ افغانستان بود، یقیناً او را تشویق می‌کردند که راه آبرومندانه برای بیرون

هرچه موقف ترامپ حتی از زمانی پیش از رسیدن به کاخ سفید و بلکه پیش از نامزدی وی در انتخابات ۲۰۱۶ روشن است. وی جنگ افغانستان را همواره بی‌فایده و بی‌معنا خوانده و به استثنا از ۲۲ اگست ۲۰۱۷ تا ۵ سپتامبر ۲۰۱۸، مدت یک‌ساله که استراتژی جنگی خود را در قبال افغانستان اعلان و اجرا کرد، وی همیشه بر پایان جنگ بی‌فایده افغانستان اصرار داشته و به خصوص پیمان پایان اشغال را در کمپاین انتخاباتی ۲۰۲۰ به عنوان دستاورد بزرگ دوره ریاست جمهوری‌اش یاد کرده است.

روابط میان ترامپ و اداره کابل در چهار سال گذشته نشیب و فرازهای داشته است. ترامپ تا ماه‌ها پس از آغاز کار ریاست جمهوری، با همه تکاپوی اشرف غنی آماده نشد با وی ببیند. البته، در دوره چهار ساله ترامپ، تنها دو بار اشرف غنی و تیم وی از موقف ترامپ استقبال گرم کردند. بار نخست در اگست ۲۰۱۸، آن‌گاهی که ترامپ استراتژی جدید جنگی خود را در قبال افغانستان اعلام کرد، و بار دوم در سپتامبر ۲۰۱۹، آن‌گاهی

رفت نیروهای خود از افغانستان پیدا کند. وضعیت برای ترامپ روشن بود. زیرا او باما در آخرین سخنرانی‌اش به‌هیئت رئیس جمهوری آمریکا به صراحت بر ناکامی‌اش در افغانستان اعتراف کرده بود و جنرالان دیگر امریکایی نیز هر از گاهی از شکست خود پرده بر می‌داشتند. ترامپ برای حفظ حیثیت باقی‌مانده آمریکا به‌جز پایان جنگ دیگر چاره‌ای نداشت. اما آن‌گاهی که ترامپ بر اثر فشارها و توطئه‌های حلقه‌های جنگ‌طلب امریکایی، استراتژی تازه جنگی خود را اعلان کرد طالبان جرات‌مندانه ایستادگی کردند و تجربه جنگی ترامپ را هم با شکست مواجه ساختند، او را دوباره به هوش آوردند و درس دادند که نباید همچو بوش و او باما بر استراتژی جنگی اتکا کند و با رسوایی روبرو شود.

همچنان زمانی‌که ترامپ مذاکرات تقریباً نهایی‌شده را به هدف آوردن فشار بر طالبان متوقف کرد، واکنش طالبان بیان‌گر مورال بلند روانی آن‌ها بود. طالبان تصریح کردند که: «در ۱۸ سال گذشته ثابت کرده ایم که به کمتر از خروج کامل نیروهای خارجی از افغانستان راضی نمی‌شویم و برای رسیدن به این هدف، به نبرد مان ادامه خواهیم داد». اما مقامات کابل که از ابتدا مخالف پروسه صلح بود، این فرصت را هم غنیمت دانستند و ضمن حمایت فوری از ترامپ، طالبان را عامل اصلی متوقف شدن مذاکرات دانستند.

مهم اینست که یکی از دلایل عمده تعطیل مذاکرات از سوی ترامپ این هم بیان می‌شد که وی خواهان آمدن تیم مذاکراتی طالبان به کمپ دیوید، خانه زمستانی رئیس جمهوری ایالات

متحده، پیش از امضای توافق‌نامه بود، اما طالبان خواست ترامپ را نپذیرفتند و گفتند به‌جای معامله پنهانی، باید نخست توافق‌نامه علنا در دوحه امضا شود. این نشان می‌دهد که روش طالبان در برابر آمریکا و ترامپ کاملاً اصولی و جرات‌مندانه بود.

همچنان از نگاه آگاهان؛ اگر طالبان درین روزهای اخیر مبارزات انتخاباتی به آتش بس توافق می‌کردند، دستاورد بزرگی برای ترامپ می‌بود و در پیروزی دوباره ترامپ نقش ویژه‌ای را ایفا می‌کرد. اما موقف طالبان درین باب نیز معقول و منطقی بوده و هیچ تمایلی به سیاست‌های انتخاباتی آمریکا نداشته است. زیرا طالبان می‌دانند که اگر ترامپ برنده شود یا جو بایدن، راه حل واقعی برای آمریکا تنها و تنها پایان دادن اشغال افغانستان است. البته، این ابتکار ترامپ است که بر خلاف پیشینیان خود و با پذیرفتن واقعیت‌ها به پایان اشغال تن داده است.

اگر سیاست طالبان و اداره کابل را در باره چهار سال گذشته دولت ترامپ و به‌خصوص انتخابات ۲۰۲۰ آمریکا، مطالعه و تحلیل کنیم، فشرده‌اش اینست که اداره کابل می‌خواهد ترامپ باشد یا جو بایدن، اما باید جنگ آمریکا در افغانستان دوام پیدا کند و معضل چهل و چند ساله کشور دیگر هم طول بکشد. هرچه طالبان می‌خواهند ترامپ باشد یا جو بایدن، اما جنگ و اشغال افغانستان باید پایان یابد و به‌جای مداخله‌گری و زورگویی در امور افغانستان، افغان‌ها گذاشته شوند که سرنوشت خود را خودشان تعیین کنند.

د اسلامي حاکمیت هدف!

د اسلامي هیواد تعریف او شرایط

ابوظهیر شمس

د ټولني اجتماعي، اقتصادي او سياسي کړه وړه؛ بل اسلام دا غواړي چې د انسانانو ديني، اخلاقي، اعتقادي او ټولنيز معاملات دي په يو بل پورې تړلي وي او هم د ديني و دنيوي چارو ویش له امکان څخه بیرون بولي، د دين و سياست يوځایوالی او امتزاج خپله ځانگړتیا گڼي.

بله دپام وړ نکته داده چې دا سلام مخاطب تنها فرد ندي، بلکه له وگړو څخه جوړه ډله يا اجتماع يې هم مخاطب ده، له کومې نه چې موږ په "ټولنه" تعبیر کوو، يعنې اسلام له ټولنيز ماحول سره د فرد په يوځای کيدو ټينگار لري، د دې لپاره د فرد د روحاني او ديني روزني ترڅنگ د

رازو اصلي موضوع ته، هغه دا چې دامت ثقه وو او با اعتماده علماوو د اسلامي مملکت په اصولو او مباديو د عالمانه بحثونو لیکلو په ضمن کې د دين و سياست ترمنځ د تفریق او بيلتون مفکورې په کلکه ترديد کړی دی او د دين و سياست ترمنځ يې شریک امتزاج په دلايلو سره ثابت او توضیح کړی دی، یا پر بل سپیناوي د اسلامي شریعت لارښوونو ته په کتو اسلام او سياست ديوبل سره لازم و ملزوم او يو بل څخه نه جلا کيدونکي دي، يعنې زموږ شریعت، په دوه جلا، جلا اقليمو نو کې د "اسلا و سياست" ویشلو پرځای د دواړو ترمنځ د وحدت او امتزاج علمبردار دی، د دې لپاره مسلمانانو څخه ديو متعین، حاکم سياسي هيئت جوړولو غوښتنه کوي، با اعتماده محقق علامه "اسد صيب" د يادې نکتې په اثبات کې لاندېني استدلال کړی :

عظيم الشان قرآن دخپل پيغام پيل له دې اساسي مفکورې څخه کړی دی چې د "بشري ژوند ټول اړخونه دالهي وحي تابع دي او يو خپل اخلاقي قدر و قيمت لري" دغه وجه ده چې اسلام ځان تر روحاني لارښوونو او اخلاقي ارشاداتو محدود نه بولي، بلکه د بشریت له گردو کړو، وړو څخه بحث کوي، که هغه د فرد انفرادي کړه وړه دي او که

افرادو خپلمنځي اړيکو ټينگول او په سمه لار دهغوی رهبري کول اود فساد نه د ژغور لو لپاره يې څرگندې لارښوونې، احکام او قوانين را ليرلي دي، د عظيم الشان قرآن له مخې: د اسلام "حنيف دين" هدف تنها د ټولنې د وگړو لپاره اخلاقي طرز العمل ښودل ندي، بلکې د هغوی د اجتماعي ژوند لپاره هغوی ته د مثالي عدل و انصاف نمونه يا اسوه حسنه هم ور ښيي، د افرادو عملي اجتماعي اړيکي په داسې ډول تنظيمول غواړي، چې هرفرد دخپل شخصيت جوړو لو لپاره دکمو ستونزو او مشکلاتوسره مخ شي او په باب يې هغه د گڼو اسانتياوو څخه برخمن اووسي، اسلام د دغسې يوې ټولنې د جوړولو داعي دی چې د افرادو دروحاني او اخلاقي ترقۍ، د ذهني او فکري ودې لپاره د مناسب ماحول برابر و لو ترڅنگ هرفردته د جسماني او مادي اړتياوو د تکميل تضمين هم ورکړي څو په ټولنه کې ټول وگړي يا افراد په ډاډمنه او دخوښيو په فضا کې داسلامي ژوند کولو فرصت ولري.

د دې مقاصدو دلاسته راوړو په غرض اسلام خپلو منونکوته په نظم کې دخپلو ځانو نو د ځايو لو لپاره يو معين اجتماعي نظام تشکيلول غواړي، يا په بل تعبير اسلام يوځانگړی ټولنيز، اقتصادي، حقوقي او سياسي نظام تجويزوي، او د هغه لپاره مسلمانانو څخه د دينياتو او اخلاقياتو د گډ تصور په دايره کې ديو متعين سياسي طرز العمل غوره کولو غوښتنه کوي، د سياسي امت د تشکيل وتنظيم لپاره په عملي لائحي سربيره د انفرادي حقوقو و فرايضو او د اجتماعي مسؤليتونو د سرته رسولو په اړه يوه جامعه خاکه يانخچه هم وړاندې کوي.

دې لړ کې علماء درسول الله صلى الله عليه وسلم په "اسوه حسنه" استدلال يا استشهاد کوي، او ښکاره ده چې رسول الله صلى الله عليه وسلم د نبوت په ۲۳ کلنه دوره کې يواځي دافردو په اخلاقي او روحاني تربيت اکتفا ونکړه، بلکې هغوی ته يې د اجتماعي ژوند تيرولو په اړه هم د «ترتيب وتنظيم» يوه غوره نقشه ورکړه، رسول الله صلى الله عليه وسلم يواځي د افرادو په ديني او اخلاقي پالنه بسيا ونکړه

بلکې ديو عادلانه او منصفانه ټولنې رامنځته کولو په پار يې مکمل دستور هم ورکړی دی

دعلماوو په نظر داسلامي حکومت په تشکيل کې پخپله داسلامي قوانينو او احکامو ديوې لويې برخې « هغه چې د اجتماعي ژوند تيرولو پورې اړه لري» عملي اجراء او نفاذ په هغه صورت کې مؤثر او [ممکن العمل گرځيدای شي] چې کله عملاً ډير خلک متحد او يو شي او هغوی په گډه اجتماعي کوښښونه وکړي؛ ديو فرد نيت که هرڅومره نیک وي، خو هغه خپل شخصي ژوند تر هغه پورې په سهي معنی اسلامي قالب کې نشي- ځايولی څو چې د هغه شاوخوا ټولنه عملاً په اجتماعي معاملاتو کې د "اسلامي اُسوي" د پيروي کولو گډ عهد ونکړي.

نو اړتيا ده چې اجتماعي حالات رامنځته او پرځای وساتل شي څو وگړي له يو بل سره په هم آهنگۍ کې په ازادۍ حریت، عزت او وقار سره ژوند تيرکړای شي

هو! په هره ټولنه کې ديو فرد يا د څو تنو لخوا بغاوت يا سرغړونې ټولنيز نظام درهم برهم کولی شي، د ياغي عناصرو موجوديت د خلکو

۱- مسلمانان ازاد، او په ډاډ سره میشت وي، او هلته هغوی په اسلامي احکامو باندې د عمل کولو لپاره بشپړه ازادي شتون ولري او اسلامي شعایر په ښکاره قایم او خوندي وي.

۲- هغه سیمه یا هیواد چې پکې اسلامي نظریه سرلوړې او برترې ولري.

۳- هغه سیمه یا هیواد چې په سیاسي لحاظ مسلمانان پکې ازاد او خپلواک حیثیت ولري.

لیکن پېښه داده چې د لومړي نړیوال جنگ وروسته داغیارو په لاس د "اسلامي خلافت" په ړنگیدو سره ټوله اسلامي جغرافیه یا په نورو الفاظو ټول اسلامي هیوادونه پر قومیتونو او ملت پالنو وویشل شول، چې د شک پرته په دې سره اسلامي نړۍ د یو نوي ډول حالت او وضعیت سره مخ شوه، د کوم له امله چې نن سبا د ډیرو لره د "دارالاسلام، دارالحرب او دارالصلح" اصطلاحات یا حدود د موجوده زمکنيو واقعیتونو سره اجنبي برېښي، زکه چې په اکثریت اسلامي هیوادونو کې سیکولر (لادین) رژیمونه واکمن دي، د "دارالاسلام" ځای اوس دریاست، مملکت یا

لپاره د یوې مثالي ټولنې دننه هم ژوند مشکل گرځوي، نو د علماوو په قول: دا خبره ضروري ده چې یو سیاسي ځواک د ملت له لوري د قانون د نفاذ په وړاندې د سرغړونو او بغاوتونو د مخنیوي مسؤلیت په غاړه واخلي او هغه دا اجتماعي معاملاتو په اړه د یوې منظمې سیاسي ادارې یعنې حکومت چې د «امرو نهی او قانون دنفاذ» اومه واک هم ولري، یعنې د حقیقي اسلامي ژوند د ترتیب و تنظیم لپاره د اسلامي حکومت جوړیدل د ضروري شرط حیثیت لري.

د اسلامي لارښوونې له مخې: د اسلامي حکومت جوړیدل محض سیاسي ضرورت نه، بلکې دیني او شرعي وجیهه هم ده، زکه چې د اسلامي ټولنې د بې شمېره مصالحو د تکمیل نه علاوه د اسلامي شریعت د گڼو قوانینو، احکامو د اجراء او نفاذ انحصار هم په حکومت پورې موقوف دی، په دې وجه د اسلامي واکمنۍ یا حکومت رامنځته کول د امت اجتماعي نصب العین او اخلاقي مسؤلیت هم بلل کېږي.

د اسلامي هیواد تعریف، شرایط او مقاصد یې:

پوښتنه داده چې به دا څنگه معلومېږي چې یو هیواد واقعاً اسلامي هیواد گرځیدو په معیار پوره دی؟ یعنې د اسلامي هیواد تعریف او دهغه غوښتنې څه دي؟ یا په نورو الفاظو هغه لازمي شرایط او مقاصد څه دي چې دهغو په پوره کولو یا ترلاسه کولو سره یو هیواد ته په حقیقي معنی اسلامي... ویل کیدای شي؟ ایا هغه هیواد چې دوگړو دروند اکثریت یې مسلمانان جوړوي او د سیاسي واک واگې یې هم د مسلمانانو په لاس کې وي، له سیاسي پلوه ازادي او خپلواکې هم ولري، نو ایا په دې سره هغه یو حقیقي اسلامي هیواد گڼل کیدای شي؟

د اسلامي فقهاوو او علماوو علمي اوفقهې تصریحاتو ته په کتو سره عرض دادی چې د اسلامي هیواد لپاره فقهاوو د «دارالاسلام» اصطلاح کارولې ده، د امت په ایمنه وو کې دا اصطلاح ترټولو مخکې حضرت امام ابو حنیفه رحمه الله او بیا نورو ایمنه وو کارولې ده، ټولو د «دارالاسلام» شرایط او مقررات په ښه "شرح و بسط" سره بیان کړي دي، د اسلامي فقهاوو په اند: "دارالاسلام" هغې سیمې یا هیوادته ویل کېږي چېرته چې:

دولت [الدولة (state)] اصطلاحاتو نیولی دی، هو! د دې صورت یا حالت په رامنځته کیدو سره علماوو هم داسلامي هیواد لپاره د جلا او ممیز کونکي تعریف ضرورت محسوس کړی، هغوی داسلام، سیاست و حکومت ترمنځ شته ربط د واضح کولو وروسته داسلامي هیواد لپاره یو نوی تعریف هم وضع کړی دی لکه په اړه یې نامتو اسلامي څېړونکي شخصیت محمد اسد صیب لیکلي:

A trli islmic state – that is a state bascd (in distinction from all other existing political groupmnts)

۱— یواځي هغه هیواد اسلامي بلل کیدای شي، چې هغه د نسل، منطقي، ژبې، او ملت پالنې پر ځای د ژواندانه لپاره د قران و سنت په وړاندې کړې نظر یې ولاړوي.

۲— هغه هیواد ته اسلامي ویل کیدای شي په کوم کې چې دقرآن و سنت احکام د ملت په اجتماعي ژوند کې جاري او نافذ وي.

۳— هغه هیواد ته اسلامي ویل کیدای دکوم هیواد په اساسي قانون کې چې دقران و سنت سياسي اصول او مبادي په پوره توگه ځای ولري.

د دې تعریف له مخې: هیڅ هیواد محض په دې "اسلامي هیواد" نشی کیدای چې هلته د مسلمانانو دروند اکثریت میشت وي، حتی که دیو هیواد ټول وگړي هم مسلمانان وو، خو چې هغه د یادو درې شرایطو په تول پوره نه وو، اسلامي نشي- بلل کیدای، زکه د حقیقي اسلامي هیواد کیدو لپاره چې دکومو شرایطو پوره کولو غوښتنه کیدای شي هغه داده چې د واکمنۍ سند به یې دقران و سنت نه ترلاسه کړی وي، او هم به پکې دقران و سنت د احکامو نفاذ علني او څرگندوي.

۱— یعنی په هغه هیواد کې به اسلامي شریعت د "اعلی قانون" په توگه شتون لري او دهیواد لپاره دنویو قوانینو تدوین به د هغه پر اساس کېږي، هیڅ قانون به دهغه «اعلی قانون» د الفاظو او روح سره منافي نشي جوړیدای، شریعت سره متصادم قوانین او اجرائیوي احکام به قطعاً صدور نلري، منسوخ او مسترد به گڼل کېږي.

۲— د هغه دسیاسي واک چارو واگې به دیو مسلمان فرد په لاس کې وي، په بل تعبیر یعنی یواځي مسلمان به هلته د مشر غوره کیدو و اهلیت لري.

۳— دصحيح اسلامي هیواد یا رست داساسي قانون یا دستور یوه "مايه الامتياز نکته" داده چې دهیواد دنظم ونسق چارې به په شورايت سره پرمخ وړل کېږي، داسلامي حکومت تشکیل به دعامو وگړو خوښې اوراضایت ته په کتو سره صورت نیسي، یعنی اسلامي شریعت د حکومت جوړولو په برخه کې دعامو خلکو د رضایت په اخیستو ټینگارلري که یوڅوک دعامو رعایاوو له رضایت ترلاسه کولو پرته په جبر سره واک ته ورسې او په ظلم او وحشت سره دخپل واک بنسټونو په قوي کولو لاس پورې کړي اودخپلې خوښې قوانین پلي کړي دغسې هیواد ته اسلامي.... نشي ویل کېدای.

۴— په اسلامي هیواد واکمن به په حقوقي، اوسياسي چوکاټ کې عدل و انصاف پلي کولو داعیان وي

۵- هغه هیواد کې به رسماً
کومه شاهي او مراعات
لرونکې کورنۍ یا ډله
وجود نلري.

۶- په هغه
هیواد کې به هیڅ یوه
محرومه ډله یا
کورنۍ شتون نلري.

دمدینې منورې د
اسلامي حکومت خصایصو
اوصفاتو ته په کتو علماوو لیکلي:

کوم چې دنسل، ژبې، وطن او ملت
پالنې په اساس نه و جوړ،
بلکې د عقیدې په اساس
جوړ و، ټولو وگړو ته
پکې دنسل، ژبې
اورنگ د توپیر پرته
برابر حقوق حاصل و،
هغه کې مور ته کومه
مراعات لرونکې، دیني
اوسیاسي ډله په نظر نه رازي،

تردې چې پخپله درسول الله صلی
الله علیه وسلم "آل و اولاد او
کورنۍ" لپاره هم څه ځانگړي
مراعات مخصوص نه وو، په هغه
واکمنۍ کې د قانون پر وړاندې د
واکمنو او عامو خلکو حقوق او
مسئولیتونه مساوي وو، داقتصادي
فرصتونو مندلو او د حقوقي فرایضو
د اداء کولو په لړ کې د ټولو وگړو
حیثیت برابر و، لنډه دا چې راشده
خلافت په ټول پوره اسلامي واکمنې
وه، په هغه کې دقران وسنت
لارښوونو په پوره او سمه توگه ظهور
کړی و، چې ټول تفصیلات بیانول
یې بحث اوږدوي هو! بیشکه د
راشده خلافت وروسته خلافتو نو یا
نظامونو کې هغومره لوړو معیارونو،
تقوا، جامع و مانع صلاحیتونو
او خصایصو شتون نه لاره.

د «اسلامي هیواد» او «مسلمانانو د هیواد» ترمنځ توپیر او امتیاز
دادی: هلته چې د مسلمانانو اکثریت وي او واک هم دیو مسلمان په
لاس کې وي، لیکن اساسي قانون یې داسلامي اساسي قانون خلاف
وي، ورته د «مسلمانانو هیواد» ویل کېدای شي خو «اسلامي هیواد» نه؛
همدا وجه وه چې دراشده خلافت وروسته، دبنو امیه، بنو عباس او په
نورو خلافتونو کې سربیره پر دې چې په ټولو کې اسلامي قوانین، حدود
او تعزیرات پلي وو، خو بیا هم هغه د راشده خلافت پشان د «منهاج
النبو» نمونه یا مثال نشي. گڼل کېږي، ولې چې په هغو کې دیاد و
اسلامي احکامو په نفاذ سربیره دملوکیت او شاهي نظام عنصر- هم
غالب و، دا باید په ښکاره ووايو چې څنگه په اسلام کې دغربي
دیمکراسۍ لپاره گنجایش نشته، هغسې ملوکیت یا شاهي رژیم هم
ځای نلري، شخصي امپراطوري هغسې داسلامي نظام داصولو او مبادیو
سره تصادم لري لکه غربي دیمکراسي یې چې ورسره لري.

نود صحیح اسلامي هیواد نمونه درسول الله صلی الله علیه
وسلم نیکمرغه دوره او بیا دهغې وروسته دراشدینو خلفاوو مبارکه دوره
ده، او چې هرکله موږ داسلامي نظام او داسلامي حاکمیت خبره کوو،
نو معیار او اسوه حسنه به مو "نبي ریاست" او "راشده خلافت" وي،

بله نکته داده هغه دوستان چې داسلامي نظام لپاره د اسلامي واکمنۍ جوړېدو لپاره مبارزه کوي، پر هغوی باندې لازمي او ضروري ده چې د «الهي حاکمیت علی منهج النبوة» د ټولو تضمیناتو سره جوړولو هوډ ولري زکه یوازې هغه واکمني اسلامي بلل کېږي چې هغه له هر څه وړاندې پر ځان الهي حاکمیت تسلیم کړي، د خدای تعالی او د هغه د «رسول الله صلی الله علیه وسلم» شریعت د هیواد د ټولو قوانینو د لومړي مأخذ په توګه منلو سره د «حدود الله» دننه اجراتو کولو ته ژمنتیا ولري.

اوهم د واکمنۍ اصل غایت او غرض به د خدای تعالی د احکامو اجراء او دهغه د رضا سره سم د ټولو بدیو او ناروا کړنو استیصال او دنیکیو او خیریه چارو ارتقاء وي.

اسلامي واکمني، هیڅکله «اعلی درجه» اقتدار ندی بلکې د خدای تعالی نیابت او د هغه لخوا امانت ده او د خلافت لغوي معنی ده «نایب - ځای ناستی»

داسلامي واکمنۍ مقصد:

په ټوله کې داسلامي حاکمیت هدف عادلانه او صالحه ټولنه (امت) جوړول دي، چې د مسلمانو وګړو اخلاقي او روحاني ارتقاء او د هغوی د فطري صلاحیتونو د «نشوونمو» لپاره مُمیده او معاونه وګرځي، د علماوو په اند: حقیقت کې داسلامي حاکمیت جوړول «مقصود بالذات» ندی، بلکې د عادلانه ټولنې، صالح نظام قیام او استحکام او دهغه د تحفظ و بقا پشان «اعلی و ارفع» مقاصد و د حصول وسیله ده، په دې وجه داسلامي حاکمیت دیني، اخلاقي او اجتماعي ضرورت هم دی، دکومو اجتماعي مسؤلیتونه سرته رسول چې قرآن و سنت دامت په ذمه لازم ګرځولي دي، حاکمیت د هغو دسرتو رسولو مؤثره زریعه دی، نوپه دې توګه داسلامي حاکمیت په اساسي مقاصدو، وظایفو او وجایبوکې داده چې په هیواد او ټولنه کې د شرعي احکامو اجراء او نفاذ ته به لومړیتوب ورکوي، دکومو په زریعه چې اسلامي امت دخپل وجود هدف ته رسیدای شي، دهمدې لپاره اسلام خپلو پیروانوته

دروحاني او اخلاقي اصلاح دتکمیل لپاره کوم اخلاقي چاپیریال برابرول غواړي، د هغه لپاره داسلامي حاکمیت وجود ضروري وسیله دی.

اسلامي حاکمیت دا مسؤلیت هم لري چې دمسلمانانو خپلمنځي اتحاد او تعاون کولو لپاره به اسانتیاوې برابرې وې، څو اسلامي ټولنه (مسلمان ملت) د روحاني او اخلاقي پلوه ارتقاء ومومي او وګړي به یې د مساوات، عدل و انصاف داعین دحق او خیر ملاتړي او دباطل و شر په خلاف مجاهدین وي یعنی داسلامي واکمنۍ جوړولو څخه غرض دیوې داسې ټولنه ارتقاء ده چې په سبب یې دزمکې له مخ نه دظلم و تعدی مخنیوي، دعدل و انصاف قیام او داجتماعي تعلیماتو رسولو ته لارې پرانیستل شي.

دامر بالمعروف او نهی عن المنکر قایمومول داسلامي ریاست د مشروعیت اساس دی او پرته یې داسلامي ریاست په نوم حکومت جواز یا مشروعیت له لاسه ورکوي.

نوربیا

اسلامي بيرغ يې لوېدو ته پرېښود

کوچي

تللی وکين لاس يې هم دبيرغ دفاع ته خان تيار کړی و، مجاهد په چپ لاس اسلامي بيرغ رپاند ساته ددې پرځای چې دلاس کټ کېدو سره وروسته لارشي همداسې مخکې روان و.

ددښمن توره په شجاع ځوان دبل گوزار په تمه وه، دتورې په ور رسېدو سره دمجاهد بل لاس هم کټ شو مېرني ځوان بيا هم دخپل بې ساري غيرت مظاهره وکړه بيرغ يې په خپله سينه پورې کلک ونيو دمبارک بدن نه يې وينه بهېدله خو ايماني جذبې يې لا هم ژوندی وه او په ايماني جذبې سره يې لادتورو مقابلې کولای شوه، کفري دښمن ته يې دخپل دين سره دې کچې مينې تصوير په ښه وضاحت سره ښود دخپل بدن اندامونه يې بېل بېل دجگړې په ډگر کې پرېښودل، خو اسلامي بيرغ ښکته نه! بلکې اوچت رپېده.

په وروستي ځل ددښمن زورور گوزار داسلامي بيرغ په نره دفاع کونکي صحابي حضرت جعفر رضی الله تعالی عنه شهيد کړ هو حضرت جعفر رضی الله عنه شهيد شو، خودبې شمېره رومي لښکرو په منځ کې يې اسلامي بيرغ رپاند وساته .

داسلام دسپېڅلي دين پيروانو په هر قرن کې دخپل مبارک دين دټولو شعايرو نه په پوره مېړانې سره ساتنه کړې ده دتورو په گوزارونو، سختو بې وزليو او هررنگه جنگي تکليفونو کې دداسې قربانيو بې دريغه حيرانوکې غيرتي کيسې دخپلو صحابه کرامو رضوان الله اجمعين څخه راپاتې دي چې تراوسه يې چا بېلگه نه ده موندلې.

دمؤته په غزا کې په چابک اس سپور زلي پخپل ښي لاس سپېڅلی محمدي بيرغ نيولی و، اس يې دتورو په گوزارونو، دجنگي لښکرو په هجوم کې قدم نشو مخکې کولای دلښکر ټول مجاهدین دبيرغ دلدلو په وجه په پوره جوش او جذبې جنگېدل.

ځکه محمدي بيرغ لا رپاند و، مجاهدینو خان شته اوډاډمن احساساوه دجگړې توان يې خان کې ليد ځکه چې دبيرغ اوچتوالی په دې مانا و چې مونږ دضعف نه! دقوت په حال کې يو دښمن ځپي شو دې شمېره رومي لښکرو په وړاندې خپلو اسلامي شعايرو نه دفاع کولای شو، ددې غزا په اس سپور اتل دروميانو له وېرې خپل محمدي بيرغ ته شاه نه کړه پرې يې ښود چې روميان يې په غورځېدو خوشحال شي .

داچې داځوان مجاهد دخپل اسلامي بيرغ دساتلو کلک هوډ کړی و، نوددې پرځای چې خپل اس دمنډې لپاره تيار کړي، بلمقابل يې له اس نه په ښکته کېدو خپل اس په توره وواهه دمخکې تگ په تکل کې و ځان لپاره يې دمخکې تللو لار کتله اوخپل محمدي بيرغ يې اوچت ساتلی و.

دخپلې وينې په (نذرانې) سره تيار و چې بيرغ لوړ ورپوي دخپل اسلامي لښکروينه دبيرغ په اوچتوالي سره په جوش جذبې کې وساتي، خو داسلام دښمنانو دامجاهد په نظر کې نيولی و، هڅه يې وه بيرغ لوړ ساتونکي سرتېری ختم شي (ځکه پخوانو جنگونو کې به چې ترکله هم دکوم ټولي اولښکر بېراغ دجگړې په ډگر کې لوړ و نو هغو به په پوره ډاډ سره جگړه کوله ځکه چې دبراغ په لېدلو يې دبريا احساس کاوه)

ددښمن يوتن د دغه باعزمته مجاهد په لاس گوزار وکړ داسلامي بيرغ د غورځېدو هڅه روانه وه مجاهد دتورې په تېز گوزار په ښي لاس ولگېد کفارو ته خپله هڅه بريالی ښکاره شوه، خو داسې ونشول دمجاهد لاس په ځمکه پرېوت ولي بيرغ په ځمکه نه! بلکې دمجاهد کين لاس ته

د اتل شهيد شيخ القرآن مولوي نجم الدين "سالک" تقبله الله

ژوند او کارناموته لنډه کتنه

زوکړه:

شهيد مولوي نجم الدين "سالک" تقبله الله د محترم ميا عظم الدين بابا صاحب زوی او د مرحوم شيخ گل شير رحمه الله لمسی په قوم خواجه خيل چې په (۱۳۴۵هـ) ش کال چې له (۱۹۶۵) ميلادي کال سره سمون خوري دکابل ولايت د سروبي ولسوالۍ اړوند تور غرد خېر په سيمه کې په يوه دينداره او مجاهد پاله کورنۍ کې دې فاني نړۍ ته سترگې وغړولې.

د شهيد "سالک" تقبله الله پلار محترم ميا عظم الدين صيب چې په دين مټين شخص، يو ديندار، تقوادر، نیک خويه او د څلورو طريقو خليفه ده، نوموړی د خپل زوی د اسلامي علومو د تر سره کولو لپاره پوره پام او توجه وکړه.

قال الله تعالى:

مَنْ الْمُؤْمِنِينَ رَجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَن قَضَىٰ نَجْبُهُ وَمِنْهُمْ مَن يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا ﴿الأحزاب: ۲۳﴾.

د اسلام د مبارک دين له پيل سره سم د حق او باطل ترمينځ سترې معرکې ترسره شوې، چې تر ننه لاهم روانې دي، چې تر دې مهاله په لکونو اتلانو د غيرت او ميرانې شملې لوړې دي، د اعلاء کلمة الله بن يې په خپلو وينو خړوب او تازه ساتلې، د اسلام له حريم څخه يې په کلکه دفاع او ننگه کړې، د طاغوت ډلي يې تيت، پرک، نيست او نابودې کړې، له خپل سر او مال څخه تير شوي، خو کافر او مغرورو غليم يې نه ده پرېښی چې خپل شوم هدف او موخې ته ورسېږي.

د دې اتلانو له جملې څخه يو هم شهيد شيخ الحديث مولوي نجم الدين "سالک" تقبله الله و، چې له خپل رب سره کړې وعده ريښتوني کړه!

نوموړی د ممبر او دستگر نه سترې کيدونکی مبارز او منل شوی عالم او مجاهد و.

راځئ يوه شيبه د دغه ميرني او نوميالي مجاهد په ژوند پيښو، کارنامو او شخصيتي ځانگړنو سره وغږېږو، او د ياد په تازه کولو يې د هجران تنده ماته کړو.

زده کړې او علمي ژوند يې:

د شوروي اشغال پرمهال له خپلې کورنۍ سره يو ځای خيبر پختونخوا ته هجرت وکړ، دغه مهال چې د هجرت او د جهاد دوره وه، نوموړی شهيد تازه زلمی و، د روسې يرغلگرو په خلاف پوره اخلاص او قوي عزم و سلوال جهاد ترسره کړ.

د شورويانو له ماتې سره سم شهيد مولوي نجم الدين "سالک" تقبله الله په ديني زده کړو پسې ملا وتړله، او خپله هم نوموړي له علم او جهاد سره ډيره مينه درلوده.

د متوسطې، ثانې او ثالثې درجې ديني زده کړې يې د پښتونخوا په مختلفو مدراسو کې تر وړې دورې پورې په پوره برياليتوب سره سرته ورسولې.

تر دې چې د احاديثو د دورې لپاره يې د اسلامي علومو په لويه او مشهوره مدرسه په دارالعلوم حقانيه اکوړه خټک کې په ممتاز سند سره د دستار فضليت وياړ هم تر لاسه کړ.

له ديني زده کړو له فارغيدو سر سم نوموړی شهيد د تصوف په علم کې هم مخکې لاړ، او د څلورو طريقو مطلق خليفه وگرځيد.

نوموړي شهيد له دې وروسته د يو تکړه او وتلي استاذ په صفت په درس او تدريس پيل وکړ.

دهنگو په لختې باندې د افغان مهاجرينو په کيمپ کې يې مدرسه جوړه، او شاگرانو ته يې تدريس پيل او په خپل کلي کې يې سلگونه طالبان او شاگردان پيدا کړل.

نوموړي شهيد چې په اسلامي علومو کې يې په هر فن کې خورا ډير مهارت درلود، له دې څخه وروسته د سيمې اوسيدونکو د هنگو په مشهوره او لويه مدرسه مفتاح العلوم کې د درس او تدريس لپاره د يو تکړه او متل شوي استاذ په صفت مقرر کړ.

جهادي فعاليتونه يې:

کله چې په (۱۹۹۶) ميلادي کال په هيواد کې د طالبانو اسلامي او ملي تحريک د شر او فساد په وړاندې قيام وکړ، نو شهيد مولوي نجم

الدين "سالک" تقبله الله هم له هغو لومړنيو مجاهدينو څخه و، چې د اسلامي او ملي تحريک ننگه يې وکړه او ورسره ملگري شو، نوموړي له دې وروسته خپل ټول شاگردان او مريدان د اسلامي تحريک ليکو ته له ځان سره بوتلل.

نوموړي شهيد د کابل په سترو او تاريخي عملياتو کې له شهيد ملا بورجان تقبله الله سره څنگ په څنگ قرار درلود.

کله چې د ميزان په شپږمه د طالبانو په لاس کابل فتحه شو، نوموړي په دغه لويه فتحه کې پوره رول لاره، له دې څخه وروسته د اسلامي امارت له حکم سره سم د کابل ولايت د سروبي د ولسوالۍ لپاره د نظامي مشر ترڅنگ د امر بالمعروف نهې عن المنکر د مشر په حيث هم مقرر شو.

دا چې نوموړی شهيد جيد عالم او د لوړو اخلاقو څښتن و، يو څه وخت بعد د اسلامي امارت له لوري په کابل کې د امر بالمعروف نهې عن المنکر په نظامي لوی رياست کې وټاکل شو.

خپله وظيفه يې په پوره ايماندارۍ او اخلاص مخته ته بيوله.

په امر پوره پام او توجه كيدله، دى وايي چې مولوي صاحب به مونږ ته هميش دا خبره كوله، چې په تلاشي او عملياتو كې له پوره پام او احتياط څخه كار اخلي، نوموړى شهيد د هغو مخالفينو له مالونو، جايدانو سره پوره پام، احتياط او ساتنه كوله چې له طالبانو سره په خونړيو جنگونو كې بنكيلى وو.

لنډه داچې نوموړي د طالبانو داسلامي امارت د پينځه كلنې واكمنۍ په مهال خپل جهادي كردار په ډير ښه شان سره ادا كړ.

د صليبي يرغل په وړاندي:

كله چې په (۲۰۰۱) ميلادي كال امريكه او متحدينو يې په افغانستان ستر تيرى تر سره كړ، د اسلامي امارت له بشپړې عقب نشينۍ وروسته خپل كلي كور ته راستون شو، څه موده وروسته د

د شهيد سالک صيب تقبله الله د اسلامي امارت د واكمنۍ په مهال په امارت كې وتلي او غښتلى مشران هم شاگردان درلودل، چې له جملې څخه يې يو هم ملا عبدالرازق رحمه الله او بل د ملا اختر محمد عثمانى رحمه الله په شان نوميالى كسان د نوموړى شاگردان وو، ملا عبدالرازق چې د طالبانود واكمنۍ په مهال د كورنيو چارو وزير، او ملا اختر محمد عثمانى څوك چې د امارت د واكمنۍ په مهال د قندهار د قول اوږدو اعلى قومندان و.

كله چې په كال (۱۹۹۸) ميلادي كې په شمال كې د دوستمي مليشو لخوا بغاوت او وحشت پيل شو. د اسلامي امارت نظامي زور او ځواك ټول د شمال خوا ته متوجه شو، له دې سره نوموړي شهيد هم د اسلامي امارت له حكم سره سم د افغانستان د شمال په لور د يو اعلى او جگپوړى مشر په حيث له گڼ شمير غازيانو او مجاهدو طالبانو سره د خپلو ملگرو پشمول په دغه كاروان كې ملگرى او روان شو.

د كاپيسا ولايت په نجراب او جبل سراج كې يې په لومړى خط كې قرار درلود، له نوموړى شهيد سره په تشكيل كې زما تره الحاج ملا عبدالرازق نقشبندي صاحب هم ملگرى و، هغه وايي مونږ كه څه هم د جنگ په لومړۍ كړښه كې و، ويره او خوف راته نه احساس كيده، دا ځكه چې مولوي صيب راته د استقامت او حوصلې خبرې كولې زمونږ حوصله يې لوړه ساتلې وه، زما تره زياتوي مونږ به چې كوم سيمه او علاقه فتحه كوله د عامو خلکو د سر او مال ته به مو د مولوي صاحب

اسلامي امارت د مجاهدينو صفونه او ليکې بيا له سره منظمې شوې او نوي جهادي بهير يې پيل کړ.

شهيد مولوي نجم الدين "سالک" تقبله الله لکه چې د طالبانو په اسلامي او ملي تحريک کې له سابقينو او اولينو څخه و.

همداسې د اشغال په وړاندې له لومړيو شپو يې خپل محدود ملگري (دسروبي په ولسوالۍ) کې بيا منظم او پر دښمن يې غلچکي بریدونه پيل کړل، چې لږ موده وروسته په زياتره سيمو لکه څپر، کولاله، سوروک، تيسنکې او د جگدلي په سيمه کې مجاهدينو خپل شتون ډاگيز کړ او پر دښمن يې دارام خوبونه وتښتول او په سيمه کې د مجاهدينو لخوا په دښمن د نوموړي شهيد د هبتي نوم او کارنامو په وجه سخت فشار او روب پروت و.

تر زندانه:

دا چې نوموړی اتل د دښمن تر سخت څار او تعقيب لاندې و، په (۲۰۱۲) ميلادي کال په (۶) مياشت کې له دوه تنو مجاهدينو سره د پکتيا ولايت په ځاخي اريوب ولسوالۍ سپينې شگې په سيمه کې د قوي جاسوسۍ په مټ د يو کمين په ترڅ کې هغه مهال ونیول شول، چې کله له سنگر څخه راستون او خپل کور ته روان وو.

له دې ځای څخه وروسته نوموړی د گردیز ملي امنيت وحشي صفته عسکرو او کار کوونکو ته وسپارل شو، هغوي ته يې د زندان او د تحقيق په مهال په لور مرال وويل چې طالب يم او د امريکايانو څخه د خپل وطن د خلاصون لپاره جهاد کوم او وژنم يې!

له دې څخه وروسته نوموړی کابل ته انتقال او ملي امنيت ته وسپارل شو، د هغوی له ډول، ډول وحشت، ظلمونو او شکنجو سره مخ شو، دا هر څه يې په ځان قبول کړل خو له خپل دريځ څخه تير نه شو، له دې څخه وروسته نوموړی د پل چرخي وحشي زندان ته انتقال شو، نوموړی شهيد د زندان په موده کې دننه په درس او تدريس پيل وکړ، گڼ تعدا کې شاگردانو ته ديني روزونه او بڼونه ورکوله.

نوموړی ستر غازی د اسلامي امارت او عامو مجاهدينو او مسلمانانو په هلو ځلو او په بې دريغه مالي تاوان په (۲۰۱۳) ميلادي کال کې په (۸) مياشت کې له زندان څخه ازاد شو.

شهادت:

دا چې نوموړی شهيد له زندان څخه دمخه هم مريض و، زندان ته په تللو سره د نوموړی د علاج د نه کيدو په صورت کې يې مريضې نوره هم سيوا شوه او په ورته وخت کې په نوموړی ظلم، وحشت او شکنجې هم تر سره کيدلې، نو نوموړی يو کال په زندان کې تير کړ، د زندان مودې ډير کمزوری او د مرگ تر پولې رسولی وو.

نوموړی په کور کې يو څه وخت بعد سخت ناروغ شو، د اسلامي امارت د صحت کميسيون لخوا يې پوره علاج او تداوي کيدله، خو د نوموړي ناروغي مخ په زياتېدو وه، چې بلاخره يې په (۲۰۱۴) ميلادي کال د جنوري په لومړۍ نيټه د شهادت لور مقام تر لاسه او روح يې خپل حقيقي مالک ته وسپاره.

انا لله وانا اليه راجعون.

روح دې بناد او يادونه دې تل تر تله پاتې وي.

قاسم محسن

د لندن او کرملین ماڼۍ هم کوم اسامه نړولې وې؟ چې په مور یې یرغلونه ترسره کړل؟

جوړښت څخه نا خبره دي، دوی د افغانانو د میرانې، ننگونو او د غیرتونو د تاریخ بابونه دقیق نه دي لوستلي. او نه د نړیوالو له بې رحمه یرغلونو خبر دي، دوی باید د افغانستان تاریخ په دقیق ډول وگوري. افغانستان چې شمال ته یې تاجکستان، ازبکستان، ترکمنستان، ختیځ او جنوب ته یې پاکستان، لویدیځ ته یې ایران او شمال ختیځ ته یې د چین هیواد پروت دی. له همدې امله خو افغانستان د آسیا زړه بلل کېږي؛ او همدا شان افغانستان د اسیایي هیوادونو لپاره د بام حیثیت لري، له دې ځای څخه چین، روسیه، ایران، پاکستان او نور خواو شا هیوادونه ښه څارل کېږي. افغانستان په تیرو وختونو کې د ورېښمو د تجارت یوه لویه لاره وه، له همدې امله د نړۍ هر زبر ځواک غوښتل چې دا څلور لارې ونیسي. او د ورېښمو کاروانونه لوټ کړي. بل د افغانستان غرونه او هوارې لویې زیرمې او ذخیرو لري، هر اشغالگر یې د نیولو هڅې کړي، ترڅو خپل اقتصاد ورباندې پیاوړی کړي، او له خپل سیال سره سیالي پرې وکړي خو بریالی شوي نه دي او دا ارمان یې گور ته وړی.

زموږ د اولس اکثریت خلک او ډیری افغانان په دې عقیده دي، که چیرې په هیواد کې د طالبانو اسلامي او ملي تحریک نه وای رامنځ ته شوی امریکه به دلته ولې راتله، او زیات شمیر خو لا په دې نظریه دي، چې که اسامه یې ورسپارلی وای، امریکه به یرغل نه ترسره کاوه. زه دغو کسانو ته دا وایم؛ چې چنگیز، گورگین، انگریز او شوروي اتحاد ته موږ کوم زیان رسولی و، چې پر موږ یې تجاوز او یرغلونه ترسره کړل؟ او دلته یې په میلیونو افغانان ووژل، آیا د دوی په ماڼیو هم کوم اسامه یا کوم افغان حمله کړې وه؟ چې دلته یې داسې وحشتونه او ظلمونه وکړل چې تاریخ ورڅخه شرمیږي. خبره د نیویارک د برجونو او اسامه نه ده، خبره دلته صرف د اسلام، ایمان او افغانستان ده، افغانان په دین سین خلک دي، هغوی تل په خپل هیواد کې د یو خپلواکه اسلامي نظام او د خلافت جوړولو هڅې کړې، خو په هر دور کې کفارو د چل او فریب له لارې دلته یو خپلواکه اسلامي او ملي نظام نړولی او افغانستان یې اشغال کړی، هغه څوک دا خبره کوي، چې هغوی له خپل تاریخ، ملي ارزښتونو او د افغانستان له جغرافیایي

دلته هر آمپراتور خپل بخت ازمويلي!

کله دلته د چنگيز په نوم يرغلگرو حملې کړي، او کله هم انگرېزانو او د شوروي په نوم يرغلگرو دلته وحشتونه ترسره کړي، چې اوس دا دی د امریکه تر وحشي يرغل لاندې دی.

کله چې مقدوني سکندر ټوله نړۍ اشغالوي! خو چې په افغانستان خپل د غرور قدم ږدي! دلته يې هادونه ماتېږي.

چنگيز په ټوله نړۍ کې وحشتونه ترسره کړل، د مسلمانانو واکمنۍ يې ونړولې، هيوادونه يې اشغال کړل، خو کله چې د افغانستان ته داشغال په اراده خپل لښکر راوولي!

د مقدوني سکندر قوت ته په پام سره گوري، چې هغه دلته ناکام شوي، خپل لښکر يو په دوه چنده کوي.

او په افغانستان يرغل تر سره کوي، په داسې حال کې چې افغانانو ورته هيڅ زيان نه و رسولی!

افغانان يې په وړاندې په ميرانه دريږي، او دلته د چنگيز ورميږ ورماتوي، او ټوله نړۍ يې له شره خلاصېږي.

د گورگين له لښکرو چې گرده نړۍ ترينه په ويره کې وه، په افغانستان يې بريد ترسره کړ، گورگين خپل ځان د لوی قندهار حاکم اعلانوي، افغانان يې اشغال او وحشت نه شي زغملی، او په وړاندې يې د جنگ ډگر ته راوځي، گورگين هم دلته خپل سر بایلي، او لښکر يې تس نس کېږي.

له دې وروسته انگرېزان په گرده نړۍ خپل واک ټينگوي، په افغانستان بې له جرمه درې ستر وحشي- يرغلونه ترسره کوي، او په ورته وخت کې انگرېزان د مقدوني سکندر، او د چنگيز لښکرو ته پام سره خپل

لښکر لس چنده کوي، چې د افغانانو په وړاندې ماتې ونه خوري.

خو افغانستان ورته اور غور ځوونکی غږ ثابت شو، او د عروج لمر يې د قطبي خراسان د زوال پر افق ولويد.

له دې وروسته روس د نړۍ آمپراتور گرځي، سيمې او ملکونه لاندې کوي، او بلا اخره په افغانستان بې قانونه او بې رحمه تجاوز تر سره کوي، په عين حال کې روسان د انگرېزانو نظامي قوت ته په پام سره خپل لښکر او نور نظامي تجهيزات له انگرېزانو څو چنده زياتوي، او د افغانستان پر امپراتور کسه اقليم رانازلېږي، په داسې حال کې چې هيڅ يو اسامه يا کوم افغان د کرمين ماني نه ده نړولې!

افغان مسلمان اولس په داسې حال کې د شوروي له يرغل سره مخ شو، چې لا يې د انگرېزانو له يرغلونو د ارام ساه نه وه اخیستې. او په بې دفاع او مظلومو افغانانو يې ستر تيري تر سره کړ.

خو د دې خاورې پر خپلواکۍ مټين ولس يې د زيردارو ټانگونو مخ ته په تشو لاسونو راووتل، او په کلک عزم يې د دې نړۍ خور زبرځواک غاښونه ورمات کړل، د يونيم ميلون شهيدانو په ورکولو سره يې کفري يرغلگر مات او خپل استقلال يې خوندي کړ! او جماهير شوروي اتحاد يې په روسيه بدل کړ.

له دې وروسته په نړۍ کې امریکه خپل فرعونيت اعلانوي، ځان د نړۍ آمپراتور معرفي کوي، په جاپان اتومي بريدونه تر سره کوي او د يو شمير نور ملکونو په څير يې اشغالوي؛ ټوله اسلامي او غير اسلامي نړۍ ورته له ويرې سلامي کوي.

او بلاخره په افغانستان د يولسم سپتمبر د پېښو په پلمه بې قانونه يرغل راوړي، په عين حال کې امریکه د

شوروي اتحاد، او انگریزانو ماتې ته په پام سره په افغانستان کې گوري!

دا ځل دا امپراتور د ځان د قوت لپاره لپاره ټوله نړۍ په افغانستان دیرغل لپاره چمتو کوي!

افغانان په داسې مهال له صلیبي یرغل سره مخ شول، چې لایې د شوروي له یرغل او کړاونو د ارام ساه نه وه اخیستې.

خو دا ځل په افغانستان د تاریخ تر ټولو ستر یرغل ترسره شو، د نړۍ (۴۸) ملکونو چې په سر کې یې امریکه وه په افغانستان هجوم راوړ.

زمونږ اسلامي نظام یې ړنگ کړ، زموږ خپلواکي یې سلب او زموږ د ځمکې او د فضا اختیارات یې په خپل لاس کې واخیستل.

د دې عصر گوداگانو اشرف غني، حامد کرزي او نورو کت مټ د شاه شجاع او ببرک کارمل په څیر د اشغالگرو اړخ ونیوه!

خو د غیرتي اولس زرورو بچیانو مجاهدو طالبانو، علمأکرامو او نورو عامو مجاهدینو د خپلو مجاهدو اسلفو په شان د امیر لمؤمنین ملا محمد عمر مجاهد رحمه الله تعالی په مشرۍ د کافرو اشغالگرو په ضد جهاد بیرغ پورته کړ!

او په یرغلگرو یې دهیواد په لر او بر کې فیدائي، تعرضي، چریکي او ځپونکي بریدونه پیل کړل.

خپل سروونه یې د في سیل الله په لار کې قرباني کړل، او دا دي نولس کاله په خپله جهادي مبارزه د فولاد په شان محکم پاتې شول.

او بلا اخره دغه یرغلگر هم د افغانانو د باعزمه جهاد په وړاندې سلامي او سرتیبي شول!

دوخت ستر فرعون دغرور له تخته راگوزار شو او اوس یې جنگ بندی زاری شروع کړي.

دغې مغروړې امریکه هم د انگریز او شوروي په شان د افغانانو استقلال په رسمیت وپېژانده!

او د (۱۳۹۸) هجري شمسي کال د کب په لسمې یې د قطر هیواد په دوحه کې دسلگونو هیوادونو په حضور کې خپله ماتې ومنله، او د ټولو عسکرو د ویستلو فیصله یې وکړه.

که موږ اسامه ورسپارلی هم وای

امریکه به دا یرغل تر سره کاوه!

خبره د اسامه او نیویارک د برجونو نه ده،

هغوی ته زموږ اسلامي امارت دمنلو وړ نه و!

هو بې له شکه دوی دلته په یرغل راتله همداسې مناسب وخت کې، دوی د نیویارک له حملو استفاده وکړه!

صلیبیان په اسلامي دولتو کې د حکومتونو ضد نه دي، بلکې په ماهیت کې د اسلامي اصولو ضد دي.

دطالبانو اسلامي امارت داسې امارت و چې د خلافت بڼه یې غوره کړې وه.

نو دوی هیڅکله هم دمسلمانانو دا ډول اسلامي نظام نه شي زغملی.

دوی دا یرغل اخر هم تر سره کاوه، د نیورک له حملو دوه کاله مخکې ولې امریکه په طالبانو نړیوال بندیزونه ولگول.

امریکه به تر څو موږ او گردې اسلامي نړۍ ته د کبر او غرور خبرې کولې!

خو بڼه شوه چې امریکه دلته راغله او غرور یې مات شو.....

پای

جنگي جنايتونه (سپتمبر)

سيد سعيد

عسکرو د هاوان په ډزو کې پنځه تنه ماشومان شهيدان شوي او دوې ښځې ژوبلې شوې دي.

د سپتمبر په ۵مه د فارياب ولايت د المار ولسوالۍ په بخاري قلعه سيمه کې حکومتي الوتکو په جامع مسجد او گڼو کورونو باندې بمبار کړی، په دغه بمبار کې دوې ښځې او لس تنه ماشومان ژوبل شوي، مسجد شهيد شوی، د ملکي خلکو شپږ کورونه او يو دارالحفاظ وران شوي دي.

د سپتمبر په ۶مه د هرات ولايت د کشک کهنې ولسوالۍ د زاړه بازار په سيمه کې د داخلي عسکرو د هاوان په ډزو کې يو ماشوم شهيد شوی او يوه ميرمن ټپي شوې ده.

د سپتمبر په ۷مه د هلمند ولايت د گرشک ولسوالۍ د سيدانو په سيمه کې د حکومتي ځواکونو د توپچي په ډزو کې يو ماشوم شهيد او بل ژوبل شوی دی.

د سپتمبر په ۷مه د کندز ولايت د دشت ارچي ولسوالۍ د کمال په کلي باندې داخلي عسکرو هاوانونه توغولي، چې له امله يې د يوې ښځې په گډون څلور تنه ولسي وگړي شهيدان شوي دي.

د ۲۰۲۰ز، کال د سپتمبر د مياشتې په لومړۍ نيټه د فارياب ولايت د جمعه بازار ولسوالۍ د کوسه قلعه او نوده په سيمو کې حکومتي الوتکو بمبار کړی، په دغه بمبار کې دوه مسجدونه او د ولسي- وگړو کورونه وران شوي دي.

د سپتمبر په لومړۍ نيټه حکومتي عسکرو د بلخ ولايت د خاص بلخ ولسوالۍ د علم خېلو څلورلارې مسجد په بلووزونو شهيد کړی دی.

د سپتمبر په لومړۍ نيټه د تخار ولايت د نمک اب ولسوالۍ په مربوطاتو داخلي عسکرو يوه ميرمن شهیده کړې ده .

د سپتمبر په لومړۍ نيټه د بادغيس ولايت د سنگ آتش ولسوالۍ د لودينانو کلي کې داخلي عسکرو يوه ميرمن شهيد کړې ده .

د سپتمبر په ۴مه د کاپيسا ولايت د نجراب ولسوالۍ د مومن خيلو په کلي کې د حکومتي عسکرو د هاوانونو د ویشتلو له امله يوه ماشومه شهیده شوې او درې تنه ژوبل شوي دي.

د سپتمبر په ۵مه د ننگرهار ولايت د شيرزادو ولسوالۍ د کديخيلو ملايانو قلعه سيمه کې د حکومتي

د سپټمبر په ۹مه د کندهار ولايت د شاوليکوټ ولسوالۍ د شاجوی په سيمه کې داخلي عسکرو يو ملکي وگړی شهيد کړی دی.

د سپټمبر په ۱۲مه د جوزجان ولايت د منگجیک ولسوالۍ له مرکز څخه په توغول شوي ميزايل يو ملکي وگړی شهيد شوی دی.

د سپټمبر په ۱۲مه د بغلان ولايت د نهرين ولسوالۍ د ارباب خيلو او د دهمرده په سيمو کې حکومتی الوتکو د ملکي وگړو د استوگنې پر سيمو بمبار کړی، په دغه بمبار کې يوولس تنه ولسي- وگړي ټپيان شوي او خلکو ته پراخ مالي تاوان رسيدلی دی.

د سپټمبر په ۱۲مه د لوگر ولايت مرکز اړوند پياروخيلو کلي کې د يرغلگرو په ډرون حمله کې يو مسجد زيانمن شوی او دوه ولسي وگړي شهيدان شوي او اته تنه نور ژوبل شوي دي.

د سپټمبر په ۱۳مه د غور ولايت د دولتیار ولسوالۍ د گرم آبک په سيمه کې د حکومتی ځواکونو په بمبار کې يو سپين زيری هيوادوال شهيد شوی دی.

د سپټمبر په ۱۳مه د ننگرهار ولايت د شيرزادو ولسوالۍ په مرکخېلو سيمه کې د حکومتی ځواکونو په بمبار کې درې تنه ملکي وگړي شهيدان شوي دي.

د سپټمبر په ۱۳مه د بغلان ولايت د تاله برفک ولسوالۍ په دشت لجام سيمه کې د حکومت په هوايي بريد کې يو مسجد او څو کورونه په نښه شوي، چې له امله يې يو سړی شهيد شوی او د ښځو او ماشومانو په گډون گڼ ملکي وگړي ټپيان شوي دي.

د سپټمبر په ۱۳مه د بغلان ولايت د نهرين ولسوالۍ په حافظ بچه سيمه کې د حکومت په بمبار کې يو کور تخریب شوی او دوه تنه ملکي وگړي پکې شهيدان شوي دي.

د سپټمبر په ۱۳مه د غزني ولايت مرکز اړوند قلعه غچ کلي کې د حکومتی ځواکونو له خوا پر يو کور د بمبار په ترڅ کې دوې ماشومانې شهيدانې شوې او دوې ژوبلې شوې دي.

د سپټمبر په ۱۵مه د بغلان ولايت د نهرين ولسوالۍ د تره خيلو کلي کې حکومتی ځواکونو د استوگنې پر سيمه بمبار کړی، چې له کبله يې يو مسجد او پنځه کورونه زيانمن شوي او خلکو ته مالي زيانونه او نښتي دي.

د سپټمبر په ۱۶مه د زابل ولايت مرکز قلات اړوند د خواخوځو پر کلي حکوتی الوتکو بمبار کړی، په دغه بمبار کې يو کور تخریب شوی او يو سپين زيری کلیوال شهيد شوی دی.

د سپټمبر په ۱۷مه د سمنگان ولايت په خرم سارباغ کې داخلي عسکرو د بابه قمبر د مدرسې دوه تنه زده کوونکي شهيدان کړي دي.

د سپټمبر په ۱۷مه د بغلان ولايت د برکې ولسوالۍ په چپه سيمه کې داخلي عسکرو د ولسي خلکو پر کورونو هاوانونه پير کړي، چې له امله يې درې تنه ملکي وگړي شهيدان شوي او اته تنه ژوبل شوي دي.

د سپټمبر په ۱۸مه د بلخ ولايت د چمتال ولسوالۍ په نوشهرعلي زو سيمه کې د حکومت په هوايي بريد کې دوه تنه ملکي وگړي ژوبل شوي او خلکو ته مالي تاوان رسيدلی دی.

د سپټمبر په ۱۹مه د کابل ولايت د موسهي ولسوالۍ په قاري اباد سيمه کې د حکومتی ځواکونو په توپچي بريدونو کې څلور ميرمنې شهيدانې او ټپيانې شوې دي.

د سپټمبر په ۱۹مه د پکتيا ولايت د گردې څېړۍ ولسوالۍ سواکې کنډو سيمه د حکومتی الوتکو په بمبار کې يو ملکي وگړی شهيد شوی او دوه تنه ټپيان شوي دي.

د سپټمبر په ۱۹مه دهرات ولايت د پښتون زرغون ولسوالۍ د زمان اباد په سيمه کې حکومتی الوتکو د عامو خلکو پر کورونو بمبار کړی، په دغه بمبار کې يوه ميرمن شپهده شوې او خلکو ته زيات مالي زيان او بنتی دی.

د سپټمبر په ۱۹مه د سمنگان ولايت د دره صوف ولسوالۍ په مربوطاتو کې حکومتی الوتکو د استوگنې سيمې بمبار کړې، چې له امله يې درې تنه ملکي وگړي شهيدان شوي، يو شمېر دوکانونه سوخېدلي او خلکو ته پراخ مالي تاوانونه او بنتی دی.

د سپټمبر په ۱۹مه د کندز ولايت د خان اباد ولسوالۍ په نیک پای سيد رمضان کلي کې حکومتی ځواکونو د عامو خلکو پر کورونو بمبار کړی، د عیني شاهدانو په وينا په دغه بمبار کې ۲۳ تنه ولسي هيوادوال شهيدان شوي او اوولس تنه ټپيان شوي دي، همداراز په دغه بمبار کې گڼ کورونه هم ويجاړ او زيانمن شوي دي.

د سپټمبر په ۱۹مه دهرات ولايت دگلران ولسوالۍ د خواجه بزرگ په سيمه کې د داخلي عسکرو په ډزو کې يو ماشوم شهيد شوی دی.

د سپټمبر په ۲۱مه د بدخشان ولايت د راغستان ولسوالۍ په کنديرم سيمه کې د داخلي عسکرو د هاوان په ډزو کې يو ملکي وگړی شهيد شوی، گڼ څاروي له لمنځه تللي او خلکو ته مالي تاوان رسيدلی دی.

د سپټمبر په ۲۱مه د غزني ولايت د دهیک ولسوالۍ په علي خيلو کلي کې د حکومتی ځواکونو په بمبار کې يو مسجد زيانمن شوی دی.

د سپټمبر په ۲۳مه د بلخ ولايت د چهاربولک ولسوالۍ په هزاره قشلاق سيمه کې د حکومتی ځواکونو په هوايي بريد کې مور او دوه ماشومان يې شهيدان شوي دي.

د سپټمبر په ۲۶مه د بغلان ولايت ددهنه غوري ولسوالۍ په گاويانو کلي کې د حکومتی عسکرو د هاوان

په ډزو کې دوې ښځې شهيدانې شوې او درې ماشومان ژوبل شوي دي.

د سپټمبر په ۲۷مه د غزني ولايت داب بند ولسوالۍ په ړنده خيلو سيمه کې د داخلي عسکرو په ډزو کې دوه تنه ملکي وگړي شهيدان شوي دي.

د سپټمبر په ۲۷مه دهرات ولايت د شينډنډ ولسوالۍ د شوز کمپنۍ په سيمه کې د حکومتی ځواکونو دهاوان په ډزو کې څلور ښځې شهيدانې شوې او دوه ماشومان ژوبل شوي دي.

د سپټمبر په ۲۷مه د بلخ ولايت د خاص بلخ ولسوالۍ د چهارسنگ د سمرقنديانو سيمه کې د داخلي عسکرو د توپچي په ډزو کې يوه ميرمن شهيد شوی ده.

د سپټمبر په ۲۹مه د لغمان ولايت د علينگار ولسوالۍ په الوخيلو سيمه کې حکومتی عسکرو داستوگنې پر سيمو توپچي بريدونه کړي، چې له امله يې يو ځای پنځه تنه ولسي وگړي ژوبل شوي او بل ځای بيا يوه ميرمن او دوه ماشومان يې شهيدان شوي او دوه ماشومان ټپيان شوي دي.

د سپټمبر په ۲۹مه د بلخ ولايت د کشندې ولسوالۍ په کشندې بالا سيمه کې حکومتی الوتکو دولسي- وگړو پرکورونو بمبار کړی، په دغه بمبار کې دوه ولسي- وگړي شهيدان شوي او يو تن ژوبل شوی، همدا راز پدې بمبار کې درې دوکانونه سوخېدلي او خلکو ته پراخ مالي تاوان او بنتی دی.

د سپټمبر په ۲۹مه د باميان ولايت په باغک سيمه کې حکومتی عسکرو د عامو خلکو له کورونو او دوکانونو قيمتي توکي وړي او بيا يې همدا دوکانونه او کورونه سوخولي دي.

مأخذونه: [بي بي سي راډيو، آزادي، افغان اسلامي اژانس، پژواک، ټول افغان ويبپاڼه، لراوبر، نن، ټکی اسيا=او بينوا]

د مورچل وېرمې

د مظلوم ولس دعا په قبلېدو دي

اکرام الدين مفتون

د مظلوم ولس دعا په قبلېدو دي
د هېواد روان حالات په بدلېدو دي
د خوښۍ د عدل لمر په راخټو دي
د وحشت تورې تيارې په ورکېدو دي
د مظلومو ميندو سوي اسويلي به
د سهار د پسرلي نړۍ نسيم شي
د شهيد غوټۍ غوټۍ وينې به گل کړي
پرې شبنم به ترمې اوښکې د یتيم شي
د جنگونو بدرنگي به کډه يوسي
په خدا خدا به سپينه سوله راشي
د باروتو زهرجن لوگي به ورک شي
گران هېواد ته به رنگينه سوله راشي
د دې ناوې به نکريزې عادت نه وي
دواړه لاس به يې د دښمن په وينو رنگ وي
د بندي يار زولنې به يې بنگري وي
دا سنگر سنگر هېواد به يې پالنگ وي
د حریت ناوې به رنگ په رنگ سينگار شي
هر ارمان به يې پوره د مټين زړه شي
پس له دې به د تکبير مستو نعرو کې
يو ملنگ غوندي طالب ته ور واده شي
ټول خواره واره وگري به راټول شي

طالب جانہ

درته غرپه ملا خم دی

احمد گل ريان

سرراپورته کړه ملنگه سپېده دم دی
د يو نوي ژوند دعا ته ولس تم دی
ها ساده زلمکی وينې چې رادرومي؟
دا امید هم د عرب هم د عجم دی
نن مو زړونه د بوډۍ تال کې زنگيري
د اسمان سترگو کې پنډ د خوښۍ نم دی
شمه وره! چې دې نوم ورباندې ليکم
گواکې لاس کې مې د سرو زرو قلم دی
د نښترو لاس يې ايښی پر سينه دی
طالب جانہ درته غرپه ملا خم دی
خاکساري دې مثالونو کې يادېږي
او غيرت دې چا ويل چې له چاکم دی؟
بدخواهان دې چې سلام ته هوسېږي
بس چې غم دی، د ريان همدغه غم دی

لا ژوندی لکه شپږین افغانستان یم

جانان خدرخېل

تنها ناست یم د وطن د غره په سر کې
 تېرومه د اختر شپې په سنگر کې
 زما غوښې بیا په وږو سپیو وخورئ
 که مې شوی وم یارانو په بستر کې
 قربانی د شهیدانو عبث مکرې
 خدایه لاس مې لپه کړې ستا په در کې
 آزادی لیلانگی گوره ستا لپاره
 سر او مال مې اچولي په خطر کې
 د دښمن گوزار به هیڅ اثر ونکړي
 زه نیولی یم ملکو په وزر کې
 لا ژوندی لکه شپږین افغانستان یم
 د زرگونو دښمنانو په اشر کې
 خنداگانې دي، پستې پستې کیسې دي
 را لوېدلی یم د حورو په گودر کې
 زندگي څه ده خو تک سور انتظار دی
 یا سترگه دی په یو تک ژر مازدیگر کې
 ښه سرلوری ژوند مې وکړ "خدرخېله"
 او سر لوړی به راحمه په محشر کې

هلمنده!

څوگ دی، را درومي ستا دمستو څپو شور، هلمنده!
 بیا دې بل کړی دی د دین پر دښمن اور، هلمنده!
 مسته غزا، مست غورځنگونه دې خاموشه مشه،
 دا سوېې سوېې او بریاوې لور پر لور، هلمنده!
 څپاند بریدونه دې وهي یاغي، باغي سرونه
 بیا شوې مؤمنو هېوادوالو ته ټکور، هلمنده!
 د وخت محکومو غلامانو او بل واکو لره
 څرگند کړ ښه پر نره تا دایمان زور، هلمنده!
 تا دښکېلاک دپاتې شونو ریښې و، وپستلې
 لا دې څپاند او گړندی کړه، قوت نور، هلمنده!
 هسکه شمله دې ټیټه مشه، د ویاروو ټاټوبې!
 ای د منصور درمان د دواړو سترگو تور، هلمنده!

ازادي راځي وطن ته!

منیب احساس

راځي وطن ته آزادي دا مو ایمان دی
 رب را کړې خوشخبري دا مو ایمان دی

یو ځل بیا به مو هیواد ته سکون راشي
 شې خپره به خوشبويي دا مو ایمان دی

هیوادوال به د یو بل غاړه غاړی شې
 په مینه مینه ورورولي دا مو ایمان دی

تعصب او د نفرت رېښې به غوڅې وې نور
 شې محبت به دایمي دا مو ایمان دی

د وطن د هر وگړې ارمانونه به پوره شې
 وې به جوړه آرامي دا مو ایمان دی

د موسکا وو د سپرلیو وخت به راشي
 ښامار لار به وې غربي دا مو ایمان دی

په نڅاؤ به غاټول سنبل ریحان او گلابونه
 خزان مات، وې به سپرلي دا مو ایمان دی

د زړه ارمان به د منیب احساس پوره وي
 لمانځو به خوښي دا مو ایمان دی

چې په جهاد خپلواکي تر لاسه شي بیا به پرمختگ او هوسایي په برخه کيږي

MORCHAL

*Islamic, Jihady, Educational
and Cultural Monthly Journal*

